EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.6.2025
COM(2025) 308 final

ANNEX 3

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus,

mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi allkirjastamist Euroopa Liidu nimel, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga, ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kokkuleppe (Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta) ajutist kohaldamist

EUROOPA ÜHENDUSE JA
ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISE
KAUPADE JA REISIJATE RAUDTEE- JA MAANTEEVEO KOKKULEPPE
MUUTMISE PROTOKOLL

EUROOPA LIIT, edaspidi „liit“,

ning

ŠVEITSI KONFÖDERATSIOON, edaspidi „Šveits“,

edaspidi „kokkuleppeosalised“,

KINNITADES veel kord, kui oluline on Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkulepe (Luxembourg, 21. juuni 1999) (edaspidi „kokkulepe“);

SOOVIDES edendada kokkuleppeosaliste vahelist reisijate ja kaupade maantee- ja raudteevedu;

TUNNISTADES kokkuleppeosaliste poliitikat kaupade maanteelt raudteele ümbersuunamiseks;

SOOVIDES seoses raudteetranspordiga säilitada kvaliteetne transpordisüsteem, mis põhineb kaupade ja reisijate veoteenuste tulemuslikkusel, atraktiivsusel ja usaldusväärsusel ning mis on elanikkonna ja majanduse jaoks olulise tähtsusega;

TUNNISTADES vajadust selgitada raudteeveo-ettevõtjate õigust teostada rahvusvahelist reisijate raudteevedu, sealhulgas õigust võtta reisijaid peale ükskõik millisest rahvusvahelisel marsruudil asuvast jaamast ning lasta neil maha minna teises jaamas, sealhulgas juhul, kui sellised jaamad asuvad teise kokkuleppeosalise territooriumil;

TUNNISTADES, et kui kohaldatavatest konkurentsieeskirjadest ei tulene teisiti, ei takista kohaldatav liidu õigus rahvusvahelisi rühmitusi osutamast rahvusvahelisi teenuseid, sealhulgas selliseid, mis koosnevad osaliselt intervallgraafikus osalevatest teenustest;

TUNNISTADES, kui oluline on hõlbustada uute rahvusvaheliste raudtee-reisijateveoteenuste osutamist ja seeläbi parandada rahvusvahelisi raudteeühendusi kokkuleppeosaliste vahel, tagades samas, et see ei mõjuta negatiivselt Šveitsi puhtalt riigisiseseid teenuseid kasutavaid reisijaid;

TUNNISTADES kasu, mida reisijad võivad saada rahvusvaheliste raudtee-reisijateveoteenuste turu avamisest, ning sellest tulenevalt, kui oluline on, võttes arvesse Šveitsile antud erandeid, tagada tõhus juurdepääs infrastruktuurile ja võrdsed tingimused selliste teenuste osutamiseks;

OLLES TEADLIK Šveitsi raskete kaubaveokite maksust ja eesmärgist olla kooskõlas liidu põhimõtetega maanteesõidukite maksustamise osas;

TUNNISTADES Šveitsi ja Euroopa Liidu Raudteeagentuuri (ERA) vahelise tiheda koostöö eeliseid määruse (EL) 2016/796 artikli 75 alusel, (ELT L 138, 26.5.2016, lk 1),

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

ARTIKKEL 1

Kokkuleppe muutmine

Kokkulepet muudetakse järgmiselt:

1) artikli 2 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Käesolevat kokkulepet rakendatakse reisijate ja kaupade rahvusvahelise raudteeveo ja rahvusvahelise kombineeritud transpordi suhtes.

Käesolevat kokkulepet ei kohaldata Šveitsi puhtalt riigisiseste vedude suhtes, see tähendab riigisisesed pikamaa-, piirkondlikud ja kohalikud veod.

Käesolevat kokkulepet ei kohaldata raudteeveo-ettevõtjate suhtes, kes teenindavad üksnes linna- või linnalähiliine või piirkondlikke liine autonoomsetel kohalikel või piirkondlikel võrgustikel, mis on ette nähtud veoteenuste osutamiseks raudteeinfrastruktuuris, või võrgustikel, mis on ette nähtud ainult linna- või linnalähiliinide teenindamiseks.“;

2) artikli 3 lõike 2 lõppu lisatakse järgmine taane:

„– „rahvusvaheline reisijate raudteevedu“ – reisijateveo teenus, mille puhul rong ületab kokkuleppeosaliste vahelist piiri, sealhulgas on raudteeveo-ettevõtjatel on õigus võtta reisijaid peale ükskõik millisest rahvusvahelisel marsruudil asuvast jaamast ning lasta neil maha minna teises jaamas, sealhulgas juhul, kui sellised jaamad asuvad teise kokkuleppeosalise territooriumil, tingimusel et teenuse peamine eesmärk on reisijate vedu ühe kokkuleppeosalise territooriumil asuvate jaamade ja teise kokkuleppeosalise territooriumil asuvate jaamade vahel.“;

3) artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui lõigetest 2 ja 3 ei tulene teisiti, võtab Šveits kooskõlas kokkuleppe institutsioonilise protokolli (edaspidi „institutsioonidevaheline protokoll“) artikli 5 lõikega 2 vastu või säilitab korra, mis vastab maanteevedusid reguleerivaid tehnilisi tingimusi käsitlevatele liidu õigusaktidele, nagu on sätestatud 1. lisa 3. jaos.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Šveits võtab kooskõlas institutsioonilise protokolli artikli 5 lõikega 2 vastu või säilitab õigusaktid, mis vastavad liidu õigusaktidele seoses 1. lisa 3. jaos osutatud sõidukite tehnilise kontrolliga.“;

4) artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kaupade rahvusvaheliseks autoveoks rendi või tasu eest ja tühisõitudeks kokkuleppeosaliste territooriumide vahel vajavad veoettevõtjad liidu luba, mille näidis on esitatud 3. lisas, vastavalt 1. lisas osutatud liidu õigusaktidele, või Šveitsi luba vastavalt vastavatele Šveitsi õigusaktidele, mis on vastu võetud või säilitatud institutsioonilise protokolli artikli 5 lõike 2 kohaselt.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Lubade väljaandmise, pikendamise ja tühistamise korda ning vastastikuse abistamise korda reguleeritakse I lisa 1. jaos osutatud liidu õigusaktidega või vastavate Šveitsi õigusaktidega, mis on vastu võetud või säilitatud institutsioonilise protokolli artikli 5 lõike 2 kohaselt.“;

5) artikli 17 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Selliste litsentside näidis ning nende saamise, kasutamise ja pikendamise kord on sätestatud 1. lisa 1. jaos osutatud liidu õiguses või vastavates Šveitsi sätetes, mis on vastu võetud või säilitatud institutsioonilise protokolli artikli 5 lõike 2 kohaselt.“;

6) artiklit 24 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ühe kokkuleppeosalise territooriumil asutatud raudteeveo-ettevõtjatel ja rahvusvahelistel rühmitustel on rahvusvahelise veoteenuse osutamiseks transiidiõigus ja õigus juurdepääsuks teise kokkuleppeosalise territooriumil asuvale infrastruktuurile tingimustel, mis on kindlaks määratud 1. lisa 4. jaos osutatud liidu õigusaktides.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„1a. Raudteeveo-ettevõtjatel on rahvusvahelist reisijateveo teenust osutades õigus võtta reisijaid peale ükskõik millisest rahvusvahelisel marsruudil asuvast jaamast ning lasta neil maha minna teises jaamas, sealhulgas juhul, kui sellised jaamad asuvad teise kokkuleppeosalise territooriumil, tingimusel et asjaomase teenuse peamine eesmärk on reisijate vedu ühe kokkuleppeosalise territooriumilt teise kokkuleppeosalise territooriumile. Asjaomaste pädevate asutuste või huvitatud raudteeveo-ettevõtjate taotlusel otsustab asjaomane reguleeriv asutus või asjaomased reguleerivad asutused, kas teenuse peamine eesmärk on reisijate vedu ühe kokkuleppeosalise territooriumilt teise kokkuleppeosalise territooriumile.“;

7) lisatakse järgmine artikkel:

„ARTIKKEL 24a

Erandid dünaamilisest kooskõlastamisest raudteetranspordi valdkonnas

Institutsioonilise protokolli artikli 5 lõikes 7 määratletud erandid on järgmised:

1. Võimalus kohustada reisijateveo-ettevõtjaid osalema ühistranspordi hindade integreerimises, st ühtset veolepingut pakutakse reisijale, kes kasutab eri ühistranspordiettevõtjate võrku, tingimusel et ettevõtjatele jääb hinnakujunduspädevus.

2. Selliste Šveitsi läbilaskevõime juhtimisvahendite kohaldamine, millega nähakse ette minimaalne arv rongiliine tunnis kindlaksmääratud tüüpi liikluse puhul, sealhulgas kaubavedu, piirkondlik ja pikamaa reisijatevedu, mis võib täita ka rahvusvahelist eesmärki. Selliste õigusaktide suhtes kohaldatakse kokkuleppe artikli 1 lõikes 3 osutatud mittediskrimineerimise põhimõtet.

Šveitsis rahvusvahelisi raudtee-reisijateveoteenuseid kavandavaid ja osutavaid ettevõtjaid käsitatakse huvitatud isikutena Šveitsi olemasolevas konsulteerimismenetluses vastavalt Šveitsi läbilaskevõime juhtimisvahenditele.

3. Võimalus eelistada reisijatevedu vastavalt intervallgraafikule, mida kohaldatakse Šveitsi territooriumil raudteeveoteenuste suhtes.

Esimeses lõigus osutatud kriteeriumi kohaldatakse mittediskrimineerival viisil rongiliinide jaotamisel ettevõtjatele, kes esitavad teenindussageduse poolest võrreldavaid taotlusi.

Esimeses lõigus osutatud eesõigus antakse teenustele, mis on intervallgraafiku jaoks hädavajalik.

Kui ettevõtja esitab enne iga-aastase jaotamismenetluse tähtaega Šveitsis rahvusvaheliseks reisijateveoks kasutatava rongiliini taotluse, mida ei ole vastastikuse kooskõlastamise etapis võimalik rahuldada, menetletakse seda eelisjärjekorras ülejäänud jaotamata läbilaskevõime kasutamisel, sealhulgas läbilaskevõime, mis oli tagatud Šveitsi läbilaskevõime juhtimisvahenditega, kuid mida ei taotletud iga-aastase jaotamismenetluse käigus.

Liit või selle liikmesriigid võivad oma territooriumil anda eelisõiguse liidus asutatud ja raudtee-reisijateveo teenuseid osutavatele ettevõtjatele võrreldes Šveitsi rahvusvahelise raudtee-reisijateveo teenustega, mille osa rahvusvahelisest veoteenusest toimub Šveitsi intervallgraafiku alusel ja mida ei osutata rahvusvahelises rühmituses.

4. Õigus lisada raudteeveo-ettevõtjatele ja rahvusvahelistele rühmitustele antavatesse lubadesse ja kontsessioonidesse mittediskrimineerivaid sätteid, mis on seotud sotsiaalsete standarditega, nagu kohalikud ja sektoripõhised palgad ning töötingimused Šveitsis.

5. Piiriüleste piirkondlike, linna- ja linnalähiliinide reisijateveo avaliku teenindamise kohustuste pakkumismenetlusega seotud kohustused: Šveits võib sõlmida avaliku teenindamise otselepingu piiriülese piirkondliku, linna- ja linnalähiliini raudtee-reisijateveoteenuse selle osa kohta, mida osutatakse Šveitsi territooriumil. Sellisel juhul sõlmib Šveits avaliku teenindamise lepingu kas ettevõtjaga, kellega on sõlmitud avaliku teenindamise leping liidu territooriumil, või ettevõtjaga, kes teeb koostööd raudteeveo-ettevõtjaga, kellega on sõlmitud avaliku teenindamise leping liini käitamiseks liidu territooriumil.

Kui käesolevast lõikest ei tulene teisiti, konsulteerivad pädevad asutused teineteisega eelnevalt sõlmitava avaliku teenuse üksikasjade, sealhulgas hankemenetluse ajakava üle.“;

8) lisatakse järgmine artikkel:

„ARTIKKEL 29a

Osalemine Euroopa Liidu Raudteeameti töös

Šveitsil on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määruse (EL) 2016/796 (mis käsitleb Euroopa Liidu Raudteeametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 881/2004 (ELT L 138, 26.5.2016, lk 1)) artikliga 75 õigus osaleda Euroopa Liidu Raudteeameti (edaspidi „ERA“) töös, sealhulgas asjakohane juurdepääs andmebaasidele ja registritele.

ERA-l ei ole Šveitsis täidesaatvat võimu. Seepärast ei lisata kokkuleppe 1. lisasse määruse (EL) 2016/796 asjakohaseid artikleid, millega luuakse ERA sellised täitevvolitused Šveitsis.“;

9) lisatakse järgmine artikkel:

„ARTIKKEL 32a

Maanteede läbilaskevõimsuse suurendamise välistamine

Erandina institutsioonilise protokolli artikli 5 lõike 7 tähenduses ei käsitata liiklusohutusega seotud uut taristut, näiteks teise maanteetunneli ehitamine Gotthardis, maanteede läbilaskevõime suurendamisena ning selle piiramist praegusele tasemele ei loeta ühepoolseks koguseliseks piiranguks.“;

10) artikkel 40 asendatakse järgmisega:

„ARTIKKEL 40

Šveitsi meetmed

1. Artiklis 37 sätestatud eesmärkide saavutamiseks ja artikli 7 lõikes 3 osutatud kaalu piirmäärade suurendamist silmas pidades kehtestab Šveits mittediskrimineeriva sõidukimaksu. Maksu aluseks on eelkõige artikli 38 lõikes 1 osutatud põhimõtted ja artiklis 10 sätestatud menetlused.

2. Tasud diferentseeritakse vastavalt sõidukite heitenormide kategooriatele. Šveitsi taotluse korral teeb ühiskomitee otsuse diferentseerimise kohta kategooriate kaupa, mis põhinevad täielikult või osaliselt tarbimisnäitajatel.

3. Tasude kaalutud keskmine ei ole suurem kui 325 CHF sõidukite puhul, mille tegelik täismass vastavalt sõiduki registreerimisdokumendile on kuni 40 t ja mille sõidudistants läbi Alpide on 300 km. Kõige suurema saastekategooria tasu ei ole suurem kui 380 CHF.

4. Lõikes 3 osutatud tasudest võivad moodustada spetsialiseeritud Alpide infrastruktuuri kasutusmaksud. See osa ei tohi moodustada rohkem kui 15 % lõikes 3 osutatud tasudest.

5. Lõikes 3 osutatud kaalumiskoefitsiendid määratakse kindlaks Šveitsis tegutsevate sõidukite arvu põhjal. Igasse kategooriasse kuuluvate sõidukite arv tehakse kindlaks ühiskomitee kontrollitavate loenduste põhjal. Ühiskomitee määrab kaalukoefitsiendi kindlaks iga kahe aasta järel tehtavate kontrollimiste põhjal, et võtta arvesse Šveitsis liiklevate sõidukite pargi struktuuri arengusuundi ning heitkoguste ja tarbimise arengut.“;

11) artikkel 42 asendatakse järgmisega:

„ARTIKKEL 42

Tasude taseme läbivaatamine

1. Artikli 40 lõikes 3 kindlaks määratud tasude maksimaalset taset kohandatakse 1. jaanuaril 2007 ja pärast seda iga kahe aasta järel vastavalt Šveitsi eelmise kahe aasta inflatsioonimäärale. Selleks saadab Šveits ühiskomiteele hiljemalt kohandamisele eelneva aasta 30. septembriks vajalikud statistilised andmed, mille põhjal tehakse kõnealused kohandused. Ühiskomitee tuleb liidu taotlusel kokku 30 päeva jooksul pärast nimetatud teabe edastamist, et pidada nõu kõnealuse kohandamise üle.

2. Alates 1. jaanuarist 2007 võib ühiskomitee kokkuleppeosalise taotlusel vaadata artikli 40 lõikes 3 fikseeritud tasude maksimummäärad läbi, et neid ühisel kokkuleppel kohandada. Kõnealune läbivaatamine toimub järgmiste kriteeriumide põhjal:

– kahe kokkuleppeosalise maksude tase ja struktuur, eelkõige võrreldavate läbi Alpide kulgevate marsruutide puhul,

– liikluse jaotus võrreldavate läbi Alpide kulgevate marsruutide vahel,

– transpordiliikide vahelise jaotuse arengusuunad Alpide piirkonnas,

– läbi Alpide kulgeva raudteeinfrastruktuuri areng.“;

12) artikli 46 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui pärast 1. jaanuari 2005 esineb hoolimata raudteeteenuste konkurentsivõimelistest hindadest ja artiklis 36 sätestatud kvaliteediparameetreid käsitlevate meetmete korrektsest rakendamisest probleeme seoses Šveitsi läbi Alpide kulgeva maanteetranspordi vooga ja kui 10 nädala pikkuse ajavahemiku jooksul on raudtee läbilaskevõime kasutamise keskmine määr Šveitsis vähem kui 66 %, võib Šveits erandina artikli 40 lõigete 3 ja 4 sätetest suurendada artikli 40 lõikes 3 sätestatud tasusid kuni 12,5 %. Kogu sellisest tasu tõstmisest saadud tulu kasutatakse raudtee- ja kombineeritud transpordi konkurentsivõime suurendamiseks võrreldes maanteetranspordiga.“;

13) artikkel 51 asendatakse järgmisega:

„ARTIKKEL 51

Ühiskomitee

1. Käesolevaga luuakse ühiskomitee.

Ühiskomiteesse kuuluvad kokkuleppeosaliste esindajad.

2. Ühiskomitee kaasesimeesteks on liidu esindaja ja Šveitsi esindaja.

3. Ühiskomitee teeb järgmist:

a) tagab käesoleva lepingu nõuetekohase toimimise, tõhusa haldamise ja kohaldamise;

b) loob kokkuleppeosalistele võimaluse vastastikuseks konsulteerimiseks ja pidevaks omavaheliseks teabevahetuseks, eelkõige selleks, et leida lahendus mis tahes raskustele kokkuleppe või viidatud liidu õigusakti tõlgendamisel või kohaldamisel kooskõlas institutsioonilise protokolli artikliga 10;

c) annab kokkuleppeosalistele soovitusi käesoleva kokkuleppega seotud küsimustes;

d) võtab käesolevas kokkuleppes ette nähtud juhtudel vastu otsuseid ja

e) vastutab käesoleva kokkuleppe, eelkõige selle artikli 27 lõike 6 ning artiklite 33, 34, 35, 36, 39, 40, 42, 45, 46 ja 47 järelevalve ja kohaldamise eest;

f) teostab mis tahes muud talle käesoleva kokkuleppega antud pädevust.

4. Ühiskomitee tegutseb konsensuse alusel.

Otsused on kokkuleppeosaliste suhtes siduvad ning nad võtavad otsuste rakendamiseks kõik vajalikud meetmed.

5. Ühiskomitee tuleb kokku vähemalt kord aastas, vaheldumisi Brüsselis ja Bernis, kui kaaseesistujad ei otsusta teisiti. Samuti tuleb ühiskomitee kokku emma-kumma kokkuleppeosalise taotlusel. Kaaseesistujad võivad kokku leppida, et ühiskomitee koosolek toimub videokonverentsi või telekonverentsi teel.

6. Ühiskomitee kehtestab oma töökorra ja ajakohastab seda vastavalt vajadusele.

7. Ühiskomitee võib otsustada luua töörühmi või eksperdirühmi, mis võivad teda abistada ülesannete täitmisel.“;

14) artikli 53 pealkiri asendatakse järgmisega:

„ARTIKKEL 53

Ametisaladus“;

15) lisatakse järgmine artikkel:

„ARTIKKEL 53a

Salastatud teave ja tundlik salastamata teave

1. Ühtki käesoleva kokkuleppe sätet ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see kokkuleppeosalist tegema salastatud teavet kättesaadavaks.

2. Käesoleva kokkuleppe alusel kokkuleppeosaliste edastatud või nende vahel vahetatud salastatud teavet või materjali käideldakse ja kaitstakse vastavalt Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisele salastatud teavet käsitlevale julgeolekulepingule (Brüssel, 28. aprill 2008) ja kooskõlas selle rakendamisega seotud julgeolekukorraga.

3. Ühiskomitee võtab otsusega vastu juhised, et tagada lepinguosaliste vahel vahetatava tundliku salastamata teabe kaitse.“;

16) artiklit 55 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui üks kokkuleppeosaline soovib lasta käesoleva kokkuleppe sätted läbi vaadata, teatab ta sellest ühiskomiteele. Kui lõikes 3 ei ole sätestatud teisiti, jõustub käesoleva kokkuleppe muudetud versioon pärast vastava sisemenetluse lõpetamist.“;

b) lõige 2 jäetakse välja;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„5., 6., 8. ja 9. lisa võib muuta ühiskomitee otsusega vastavalt artikli 51 lõike 3 punktile d.“;

17) artikkel 57 asendatakse järgmisega:

Käesolevat kokkulepet kohaldatakse ühelt poolt territooriumi suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut, nimetatud aluslepingutes sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Šveitsi territooriumi suhtes.“;

18) 1. lisa muudetakse järgmiselt:

a) peakirja järele lisatakse järgmised lõiked:

„1. Käesoleva kokkuleppe kohaldamisalas kohaldatakse käesolevas lisas loetletud liidu õigusakte vastavalt institutsioonilise protokolli artiklis 5 osutatud dünaamilise ühtlustamise põhimõttele ning kõnealuse artikli lõikes 7 loetletud eranditele.

2. Kui tehnilistes kohandustes ei ole sätestatud teisiti, kehtivad käesolevas lisas esitatud liidu õigusaktides liikmesriikidele ette nähtud õigused ja kohustused ka Šveitsi suhtes. Seda kohaldatakse täielikus kooskõlas institutsioonilise protokolliga.“;

b) 4. jagu muudetakse järgmiselt:

i) lisatakse järgmised õigusaktid:

„– Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 913/2010, 22. september 2010, konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku kohta (ELT L 276, 20.10.2010, lk 22).

– Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/34/EL, 21. november 2012, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond (uuesti sõnastatud) (ELT L 343, 14.12.2012, lk 32);

– komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/545, 7. aprill 2016, raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise raamkokkuleppeid käsitlevate menetluste ja kriteeriumide kohta (ELT L 94, 8.4.2016, lk 1);

– komisjoni delegeeritud otsus (EL) 2017/2075, 4. september 2017, millega asendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/34/EL (millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond) VII lisa (ELT L 295, 14.11.2017, lk 69).“;

ii) välja jäetakse järgmised õigusaktid:

„– nõukogu direktiiv 91/440/EMÜ, 29. juuli 1991, ühenduse raudteede arendamise kohta (EÜT L 237, 24.8.1991, lk 25);

– nõukogu direktiiv 95/18/EÜ, 19. juuni 1995, raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta (EÜT L 143, 27.6.1995, lk 70);

– nõukogu direktiiv 95/19/EÜ, 19. juuni 1995, raudtee infrastruktuuri mahtude jaotuse ja infrastruktuuri kasutamise maksude sissenõudmise kohta (EÜT L 143, 27.6.1995, lk 75).“;

iii) direktiivi 2007/59/EÜ käsitlevasse kandesse lisatakse järgmine tekst:

„Direktiivi 2007/59/EÜ artikli 4 lõike 1 punktide a ja b ning institutsioonilise protokolli artikli 5 kohaselt Šveitsi õiguskorras vastuvõetud või säilitatud vastavate sätete kohaselt välja antud vedurijuhiluba ja lisasertifikaati tunnustatakse vastastikku“;

iv) direktiivi (EL) 2016/797 käsitlevasse kandesse lisatakse järgmine tekst:

„Direktiivi (EL) 2016/797 suhtes kehtivad üleminekumeetmed, et säilitada Šveitsi ja Euroopa Liidu vaheline sujuv raudteeliiklus, nagu on ette nähtud ühenduse ja Šveitsi maismaatranspordi ühiskomitee otsusega nr 2/2019 (ELT L 13, 17.1.2020, lk 43) sealhulgas kõik hilisemad muudatused, üksnes juhul ja niivõrd, kui kokkuleppeosalised otsustavad ühiskomitees kõnealuste meetmete laiendamist käsitlevate kohanduste kohta, võttes arvesse kokkuleppe artikli 29a teist lõiku ja institutsioonilise protokolli artiklit 5. Kui direktiivis (EL) 2016/797 osutatakse Euroopa Liidu Raudteeametile, tähendab see Šveitsi territooriumi puhul Šveitsi riiklikku ohutusasutust.“;

v) direktiivi (EL) 2016/798 käsitlevasse kandesse lisatakse järgmine tekst:

„Direktiivi (EL) 2016/798 suhtes kehtivad üleminekumeetmed, et säilitada Šveitsi ja Euroopa Liidu vaheline sujuv raudteeliiklus, nagu on ette nähtud ühenduse ja Šveitsi maismaatranspordi ühiskomitee otsusega nr 2/2019 (ELT L 13, 17.1.2020, lk 43) sealhulgas kõik hilisemad muudatused, üksnes juhul ja niivõrd, kui kokkuleppeosalised otsustavad ühiskomitees kõnealuste meetmete laiendamist käsitlevate kohanduste kohta, võttes arvesse kokkuleppe artikli 29a teist lõiku ja institutsioonilise protokolli artiklit 5. Kui direktiivis (EL) 2016/798 osutatakse Euroopa Liidu Raudteeametile, tähendab see Šveitsi territooriumi puhul Šveitsi riiklikku ohutusasutust.“;

vi) rakendusmäärust (EL) 2018/545 käsitlevasse kandesse lisatakse järgmine tekst:

„Rakendusmääruse (EL) 2018/545 suhtes kehtivad üleminekumeetmed, et säilitada Šveitsi ja Euroopa Liidu vaheline sujuv raudteeliiklus, nagu on ette nähtud ühenduse ja Šveitsi maismaatranspordi ühiskomitee otsusega nr 2/2019 (ELT L 13, 17.1.2020, lk 43) sealhulgas kõik hilisemad muudatused, üksnes juhul ja niivõrd, kui kokkuleppeosalised otsustavad ühiskomitees kõnealuste meetmete laiendamist käsitlevate kohanduste kohta, võttes arvesse kokkuleppe artikli 29a teist lõiku ja institutsioonilise protokolli artiklit 5. Kui rakendusmääruses (EL) 2018/545 osutatakse Euroopa Liidu Raudteeametile, tähendab see Šveitsi territooriumi puhul Šveitsi riiklikku ohutusasutust.“;

vii) rakendusmäärust (EL) 2018/763 käsitlevasse kandesse lisatakse järgmine tekst:

„Rakendusmääruse (EL) 2018/763 suhtes kehtivad üleminekumeetmed, et säilitada Šveitsi ja Euroopa Liidu vaheline sujuv raudteeliiklus, nagu on ette nähtud ühenduse ja Šveitsi maismaatranspordi ühiskomitee otsusega nr 2/2019 (ELT L 13, 17.1.2020, lk 43) sealhulgas kõik hilisemad muudatused, üksnes juhul ja niivõrd, kui kokkuleppeosalised otsustavad ühiskomitees kõnealuste meetmete laiendamist käsitlevate kohanduste kohta, võttes arvesse kokkuleppe artikli 29a teist lõiku ja institutsioonilise protokolli artiklit 5. Kui rakendusmääruses (EL) 2018/763 osutatakse Euroopa Liidu Raudteeametile, tähendab see Šveitsi territooriumi puhul Šveitsi riiklikku ohutusasutust.“;

viii) rakendusmäärust (EL) 2019/250 käsitlevasse kandesse lisatakse järgmine tekst:

„Rakendusmääruse (EL) 2019/250 suhtes kehtivad üleminekumeetmed, et säilitada Šveitsi ja Euroopa Liidu vaheline sujuv raudteeliiklus, nagu on ette nähtud ühenduse ja Šveitsi maismaatranspordi ühiskomitee otsusega nr 2/2019 (ELT L 13, 17.1.2020, lk 43) sealhulgas kõik hilisemad muudatused, üksnes juhul ja niivõrd, kui kokkuleppeosalised otsustavad ühiskomitees kõnealuste meetmete laiendamist käsitlevate kohanduste kohta, võttes arvesse kokkuleppe artikli 29a teist lõiku ja institutsioonilise protokolli artiklit 5. Kui rakendusmääruses (EL) 2019/250 osutatakse Euroopa Liidu Raudteeametile, tähendab see Šveitsi territooriumi puhul Šveitsi riiklikku ohutusasutust.“;

c) 5. jakku lisatakse järgmine õigusakt:

„– Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007, 23. oktoober 2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1), viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta määrusega (EL) 2016/2338 (ELT L 354, 23.12.2016, lk 22); kokkuleppe artikli 24a lõikes 5 osutatud tingimustel, välja arvatud määruse (EÜ) nr 1370/2007 artiklid 5 ja 5a.“;

19) 10. lisa asendatakse järgmisega:

„**10. LISA**

ARTIKLIS 40 SÄTESTATUD TASUDE KOHALDAMISE EESKIRJAD

Kui artikli 40 lõikes 4 ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse artiklis 40 sätestatud tasusid järgmiselt:

a) Šveitsis toimuvate transporditoimingute puhul suurendatakse või vähendatakse tasusid proportsionaalselt sellega, kuivõrd tegelikult Šveitsis läbitud distants on suurem või väiksem kui 300 km;

b) tasud on proportsionaalsed sõiduki kaalukategooriaga.“;

20) käesolevale protokollile lisatud ühisdeklaratsioon lisatakse kokkuleppe lõppaktile lisatud deklaratsioonidele.

ARTIKKEL 2

Jõustumine

1. Kokkuleppeosalised ratifitseerivad või kiidavad käesoleva protokolli heaks oma menetluse kohaselt. Kokkuleppeosalised teatavad teineteisele käesoleva protokolli jõustumiseks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest.

2. Käesolev protokoll jõustub teise kuu esimesel päeval, mis järgneb viimasele teatele järgmiste kokkulepete kohta:

a) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

b) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;

c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;

e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;

f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokoll;

h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;

i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;

k) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;

l) ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides;

m) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta.

Koostatud (koht), (kuupäev) kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

(Allkirjakast, kõigis 24 ELi keeles: „Euroopa Liidu nimel“ ja „Šveitsi Konföderatsiooni nimel“)

EUROOPA ÜHENDUSE JA
ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISE
KAUPADE JA REISIJATE RAUDTEE- JA MAANTEEVEO KOKKULEPPE
INSTITUTSIOONILINE PROTOKOLL

EUROOPA LIIT, edaspidi „liit“,

ning

ŠVEITSI KONFÖDERATSIOON, edaspidi „Šveits“,

edaspidi „kokkuleppeosalised“,

ARVESTADES, et liit ja Šveits on seotud mitmete eri valdkondi hõlmavate kahepoolsete lepingutega, milles on sätestatud konkreetsed õigused ja kohustused, mis on teatavates aspektides sarnased liidus sätestatud õiguste ja kohustustega;

TULETADES MEELDE, et nende kahepoolsete lepingute eesmärk on suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja luua kokkuleppeosaliste vahel tihedamad majandussidemed, mis põhinevad võrdsusel, vastastikkuse põhimõttel ning nende eeliste, õiguste ja kohustuste üldisel tasakaalul;

OLLES OTSUSTANUD tugevdada ja süvendada Šveitsi osalemist liidu siseturul samade eeskirjade alusel, mida kohaldatakse siseturu suhtes, säilitades samas kokkuleppeosaliste ja nende institutsioonide sõltumatuse ning Šveitsi puhul otsedemokraatiast, föderalismist ja siseturul osalemise valdkondlikust eripärast tulenevate põhimõtete austamise;

KINNITADES VEEL KORD, et Šveitsi föderaalkohtu ja kõigi teiste Šveitsi kohtute, samuti Euroopa Liidu kohtute ja Euroopa Liidu Kohtu pädevus tõlgendada käesolevat kokkulepet üksikjuhtudel säilitatakse;

OLLES TEADLIKUD ühtsuse tagamisest siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits praegu ja ka tulevikus osaleb,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 1

Eesmärgid

1. Käesoleva protokolli eesmärk on tagada kokkuleppeosalistele ning ettevõtjatele ja üksikisikutele suurem õiguskindlus, võrdne kohtlemine ja võrdsed võimalused siseturu valdkonnas, mis kuulub Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe (Luxembourg, 21. juuni 1999) (edaspidi „kokkulepe“) kohaldamisalasse.

2. Selleks nähakse käesoleva protokolliga ette uued institutsioonilised lahendused, mis hõlbustavad kokkuleppeosaliste vaheliste majandussuhete pidevat ja tasakaalustatud tugevdamist. Võttes arvesse rahvusvahelise õiguse põhimõtteid, sätestatakse käesolevas protokollis eelkõige kokkuleppe institutsioonilised lahendused, mis on ühised selliste sõlmitud või sõlmitavate kahepoolsete lepingute puhul siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, ilma et muudetaks kokkuleppe kohaldamissala või eesmärke, eelkõige:

a) menetlus kokkuleppe vastavusse viimiseks kokkuleppega seotud liidu õigusaktidega;

b) kokkuleppe ja selles viidatud liidu õigusaktide ühetaoline tõlgendamine ja kohaldamine;

c) kokkuleppe järelevalve ja kohaldamine; ja

d) vaidluste lahendamine kokkuleppe raames.

ARTIKKEL 2

Seos kokkuleppega

1. Käesolev protokoll, selle lisa ja liide on kokkuleppe lahutamatud osad.

2. Käesoleva protokolliga kehtetuks tunnistatud kokkuleppesätted on loetletud allpool:

a) artikli 49 lõiked 1 ja 2;

b) artikkel 50;

c) artikli 52 lõiked 1–4 ja 6;

d) artikkel 54;

e) artikli 55 lõige 2;

f) 1. lisa järgmine osa:

„Vastavalt käesoleva kokkuleppe artikli 52 lõikele 6 kohaldab Šveits allpool nimetatud õigusnormidega samaväärseid õigusnorme:“

3. Kokkuleppes esinevaid viiteid Euroopa Ühendusele või ühendusele käsitatakse viidetena liidule.

ARTIKKEL 3

Kahepoolsed lepingud siseturuga seotud valdkondades,
milles Šveits osaleb

1. Kehtivaid ja tulevasi kahepoolseid lepinguid liidu ja Šveitsi vahel siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, käsitatakse ühtse tervikuna, mis tagab õiguste ja kohustuste tasakaalu liidu ja Šveitsi vahel.

2. Kokkulepe kujutab endast kahepoolset lepingut siseturuga seotud valdkonnas, milles Šveits osaleb.

2. PEATÜKK

KOKKULEPPE VASTAVUSSE VIIMINE LIIDU ÕIGUSAKTIDEGA

ARTIKKEL 4

Osalemine liidu õigusaktide koostamises (edaspidi „otsuste kujundamine“)

1. Kui Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) koostab kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga (edaspidi „ELi toimimise leping“) kokkuleppega reguleeritavas valdkonnas liidu õigusakti ettepaneku, teavitab ta sellest Šveitsi ja konsulteerib mitteametlikult Šveitsi ekspertidega samal viisil, nagu ta küsib oma ettepanekute koostamisel liidu liikmesriikide ekspertide arvamust.

Ühe kokkuleppeosalise taotlusel toimub esimene arvamuste vahetus ühiskomitees.

Liidu õigusakti vastuvõtmisele eelneva perioodi olulistel hetkedel konsulteerivad kokkuleppeosalised teineteisega ühiskomitees pidevalt ja vahetavad teavet, kui üks neist seda soovib.

2. Kui komisjon valmistab kooskõlas ELi toimimise lepinguga ette delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad liidu õiguse põhiõigusakte kokkuleppega hõlmatud valdkonnas, tagab ta, et Šveits osaleb eelnõude ettevalmistamises võimalikult laialdaselt, ning konsulteerib Šveitsi ekspertidega samadel alustel, kui ta konsulteerib liidu liikmesriikide ekspertidega.

3. Kui komisjon valmistab kooskõlas ELi toimimise lepinguga ette rakendusakte, mis käsitlevad liidu õiguse põhiõigusakte kokkuleppega hõlmatud valdkonnas, tagab ta, et Šveits osaleb võimalikult laialdaselt nende eelnõude ettevalmistamises, mis esitatakse hiljem komiteedele, kes abistavad komisjoni tema rakendusvolituste kasutamisel, ning konsulteerib Šveitsi ekspertidega samadel alustel, kui ta konsulteerib liidu liikmesriikide ekspertidega.

4. Šveitsi eksperdid kaasatakse lõigetes 2 ja 3 nimetamata komiteede töösse, kui see on vajalik kokkuleppe nõuetekohaseks toimimiseks. Ühiskomitee koostab kõnealuste komiteede ja vajaduse korral teiste sarnaste omadustega komiteede nimekirja ja ajakohastab seda.

5. Käesolevat artiklit ei kohaldata liidu õigusaktide või nende sätete suhtes, mis kuuluvad artikli 5 lõikes 7 osutatud erandi kohaldamisalasse.

ARTIKKEL 5

Liidu õigusaktide integreerimine

1. Selleks et tagada õiguskindlus ja õigusaktide ühtsus siseturu valdkonnas, milles Šveits kokkuleppe alusel osaleb, tagavad Šveits ja liit, et kokkuleppega reguleeritavas valdkonnas vastu võetud liidu õigusaktid integreeritakse kokkuleppesse võimalikult kiiresti pärast nende vastuvõtmist.

2. Šveits võtab vastu või säilitab oma õiguskorras sätted, et saada tulemus, mis tuleb saavutada lõike 4 kohaselt kokkuleppesse integreeritud liidu õigusaktidega, võttes vajaduse korral arvesse ühiskomitee otsustatud kohandusi.

3. Kui liit võtab kokkuleppega hõlmatud valdkonnas vastu õigusakti, teavitab ta sellest ühiskomitee kaudu võimalikult kiiresti Šveitsi. Ühe kokkuleppeosalise taotlusel korraldatakse ühiskomitees vastaval teemal arvamuste vahetus.

4. Ühiskomitee tegutseb kooskõlas lõikega 1 ja võtab võimalikult kiiresti vastu otsuse kokkuleppe 1., 3., 4. ja 7. lisa muutmise ja vajalike kohanduste kohta.

5. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, võib ühiskomitee, kui see on vajalik kokkuleppe ja selle lõike 4 kohaselt muudetud lisade sidususe tagamiseks, teha kokkuleppeosaliste heakskiidul nende sisemenetluste kohaselt ettepaneku kokkulepe läbi vaadata.

6. Kokkuleppes sisalduvaid viiteid liidu õigusaktidele, mis enam ei kehti, käsitatakse viidetena kehtetuks tunnistamist käsitlevale liidu õigusaktile, nagu see on lisatud kokkuleppe 1. lisasse, alates lõike 4 kohase ühiskomitee otsuse jõustumisest kokkuleppe lisa vastava muutmise kohta, kui kõnealuses otsuses ei ole sätestatud teisiti.

7. Lõikes 1 sätestatud kohustust ei kohaldata liidu õigusaktide või nende sätete suhtes, mis kuuluvad allpool loetletud järgmiste erandite kohaldamisalasse:

– kokkuleppe artikli 7 lõige 3,

– kokkuleppe artikkel 14,

– kokkuleppe artikkel 15,

– kokkuleppe artikkel 20,

– kokkuleppe artikkel 24a,

– kokkuleppe artikkel 32a,

– kokkuleppe artikkel 40,

– kokkuleppe artikkel 42.

8. Kui artiklist 6 ei tulene teisiti, jõustuvad ühiskomitee lõike 4 kohased otsused viivitamata, kuid mitte mingil juhul enne kuupäeva, mil liidu vastavat õigusakti hakatakse liidus kohaldama.

9. Kokkuleppeosalised teevad kogu käesolevas artiklis sätestatud menetluse vältel heas usus koostööd, et hõlbustada otsuste tegemist.

ARTIKKEL 6

Põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmine Šveitsi poolt

1. Artikli 5 lõikes 3 osutatud arvamuste vahetuse käigus teavitab Šveits liitu sellest, kas artikli 5 lõikes 4 osutatud otsusega nõutakse Šveitsilt põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmist, et see siduvaks muuta.

2. Kui artikli 5 lõikes 4 osutatud otsusega nõutakse Šveitsilt põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmist, et see siduvaks muuta, on Šveitsil alates lõikes 1 sätestatud teabe esitamise kuupäevast maksimaalselt kaks aastat, välja arvatud referendumimenetluse algatamise korral, millisel juhul pikendatakse seda tähtaega ühe aasta võrra.

3. Kuni Šveits teatab, et on oma põhiseadusest tulenevad kohustused täitnud, kohaldavad kokkuleppeosalised ajutiselt artikli 5 lõikes 4 osutatud otsust, välja arvatud juhul, kui Šveits teatab liidule, et otsuse ajutine kohaldamine ei ole võimalik, ja esitab selle põhjused.

Ajutine kohaldamine ei tohi mingil juhul toimuda enne kuupäeva, mil vastavat liidu õigusakti hakatakse liidus kohaldama.

4. Šveits teavitab liitu viivitamata ühiskomitee kaudu, kui ta on täitnud lõikes 1 osutatud põhiseadusest tulenevad kohustused.

5. Otsus jõustub päeval, mil esitatakse lõikes 4 sätestatud teade, kuid mitte mingil juhul enne kuupäeva, mil vastav liidu õigusakt muutub liidus kohaldatavaks.

3. PEATÜKK

KOKKULEPPE TÕLGENDAMINE JA KOHALDAMINE

ARTIKKEL 7

Ühetaolise tõlgendamise põhimõte

1. Artiklis 1 sätestatud eesmärkide saavutamiseks ja kooskõlas rahvusvahelise avaliku õiguse põhimõtetega tõlgendatakse ja kohaldatakse kahepoolseid lepinguid siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, ning liidu õigusakte, millele sellistes lepingutes viidatakse, ühetaoliselt nendes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb.

2. Kokkuleppes viidatud liidu õigusakte ning kokkuleppe sätteid, niivõrd kui nende kohaldamine hõlmab liidu õiguse mõisteid, tõlgendatakse ja kohaldatakse enne või pärast kokkuleppe allkirjastamist vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale.

ARTIKKEL 8

Tõhusa ja harmoonilise kohaldamise põhimõte

1. Komisjon ja Šveitsi pädevad asutused teevad koostööd ja abistavad üksteist käesoleva kokkuleppe kohaldamise järelevalve tagamisel. Nad võivad vahetada teavet kokkuleppe kohaldamise järelevalve kohta. Nad võivad vahetada arvamusi ja arutada vastastikust huvi pakkuvaid küsimusi.

2. Kumbki kokkuleppeosaline võtab asjakohaseid meetmeid, et tagada kokkuleppe tõhus ja ühtne kohaldamine oma territooriumil.

3. Järelevalvet käesoleva kokkuleppe kohaldamise üle teevad kokkuleppeosalised ühiselt ühiskomitee raames.

Kui komisjon või Šveitsi pädevad asutused saavad teada ebaõigest kohaldamisest, võib küsimuse suunata ühiskomiteele, et leida vastuvõetav lahendus.

4. Komisjon ja Šveitsi pädevad asutused jälgivad kokkuleppe kohaldamist teise kokkuleppeosalise poolt. Kohaldatakse artiklis 10 sätestatud korda.

Kui liidu institutsioonide teatavad järelevalveülesanded ühe kokkuleppeosalise suhtes on vajalikud, et tagada kokkuleppe tõhus ja harmooniline kohaldamine, näiteks uurimisvolitused ja otsustusõigus, tuleb need kokkuleppes eraldi ette näha.

ARTIKKEL 9

Ainukohaldatavuse põhimõte

Kokkuleppeosalised kohustuvad kokkuleppe ja selles viidatud liidu õigusaktide tõlgendamist või kohaldamist või, kui see on asjakohane, seoses komisjoni poolt kokkuleppe alusel vastu võetud otsuse kokkuleppele vastavust käsitlevaid vaidlusi lahendama ainult käesolevas protokollis ette nähtud meetoditega.

ARTIKKEL 10

Menetlus tõlgendamise või kohaldamisega seotud probleemide korral

1. Kui kokkuleppe või selles viidatud liidu õigusakti tõlgendamisel või kohaldamisel tekib probleeme, konsulteerivad kokkuleppeosalised teineteisega ühiskomitees, et leida mõlemale poolele vastuvõetav lahendus. Selleks esitatakse ühiskomiteele kogu kasulik teave, et ühiskomitee saaks olukorda üksikasjalikult uurida. Ühiskomitee uurib kõiki võimalusi, mis võimaldavad säilitada lepingu nõuetekohase toimimise.

2. Kui ühiskomitee ei suuda leida lahendust lõikes 1 osutatud probleemile kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil see probleem talle esitati, võib kumbki kokkuleppeosaline taotleda, et vahekohus lahendaks vaidluse liite sätete kohaselt.

3. Kui vaidlus tõstatab küsimuse artikli 7 lõikes 2 osutatud sätte tõlgendamise või kohaldamise kohta ja kui selle sätte tõlgendamine on vaidluse lahendamiseks asjakohane ja vajalik otsuse tegemiseks, esitab vahekohus selle küsimuse Euroopa Liidu Kohtule.

Kui vaidlus tõstatab küsimuse, kuidas tõlgendada või kohaldada sätet, mis kuulub artikli 5 lõikes 7 osutatud dünaamilise ühtlustamise kohustusest tehtava erandi kohaldamisalasse, ning kui vaidlus ei hõlma liidu õiguse mõistete tõlgendamist või kohaldamist, lahendab vahekohus vaidluse ilma Euroopa Liidu Kohtusse pöördumata.

4. Kui vahekohus esitab lõike 3 alusel Euroopa Liidu Kohtule küsimuse:

a) Euroopa Liidu Kohtu otsus on vahekohtule siduv ja

b) Šveitsil on samad õigused kui liikmesriikidel ja liidu institutsioonidel ning tema suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* samu menetlusi Euroopa Liidu Kohtus.

5. Kokkuleppeosalised võtavad kõik vajalikud meetmed vahekohtu otsuse täitmiseks heas usus.

Kokkuleppeosaline, kelle puhul vahekohus on leidnud, et ta ei ole kokkulepet täitnud, teatab teisele kokkuleppeosalisele ühiskomitee kaudu meetmetest, mida ta on võtnud vahekohtu otsuse täitmiseks.

ARTIKKEL 11

Asendusmeetmed

1. Kui kokkuleppeosaline, kelle puhul vahekohus on leidnud, et ta ei ole kokkulepet täitnud, ei teavita teist kokkuleppeosalist liite artikli IV.2 lõike 6 kohaselt kehtestatud mõistliku aja jooksul meetmetest, mida ta on võtnud vahekohtu otsuse täitmiseks, või kui teine kokkuleppeosaline leiab, et teatatud meetmed ei ole kooskõlas vahekohtu otsusega, võib see teine kokkuleppeosaline võtta kokkuleppe raames või sellistes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, sõlmitud kahepoolsete kokkulepete raames võimaliku tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks proportsionaalseid asendusmeetmeid (edaspidi „asendusmeetmed“). Ta teatab kokkuleppeosalisele, kelle puhul vahekohus on leidnud, et ta ei ole kokkulepet täitnud, asendusmeetmetest, mis selles teates täpsustatakse. Asendusmeetmed jõustuvad kolm kuud pärast neist teatamist.

2. Kui ühiskomitee ei ole ühe kuu jooksul pärast kavandatavatest asendusmeetmetest teatamist teinud otsust asendusmeetmete peatamise, muutmise või tühistamise kohta, võib kumbki lepinguosaline nende asendusmeetmete proportsionaalsuse küsimuses liite kohaselt vahekohtu poole pöörduda.

3. Vahekohus teeb otsuse liite artikli III.8 lõikes 4 sätestatud tähtaja jooksul.

4. Asendusmeetmetel ei ole tagasiulatuvat jõudu. Eelkõige säilitatakse õigused ja kohustused, mille üksikisikud ja ettevõtjad on juba omandanud enne asendusmeetmete jõustumist.

ARTIKKEL 12

Koostöö jurisdiktsioonide vahel

1. Ühetaolise tõlgendamise edendamiseks lepivad Šveitsi föderaalkohus ja Euroopa Liidu Kohus kokku dialoogis ja selle üksikasjades.

2. Šveitsil on õigus esitada Euroopa Liidu Kohtule seisukohti või kirjalikke märkusi, kui liidu liikmesriigi kohus esitab Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimuse, mis käsitleb kokkuleppe või selles osutatud liidu õigusakti sätte tõlgendamist.

4. PEATÜKK

MUUD SÄTTED

ARTIKKEL 13

Rahaline panus

1. Šveits osaleb vastavalt käesolevale artiklile ja lisale liidu ametite tegevuse, infosüsteemide ja muude lisa artiklis 1 loetletud selliste tegevuste rahastamises, millele tal on juurdepääs.

Ühiskomitee võib võtta vastu otsuse lisa muutmise kohta.

2. Liit võib igal ajal peatada Šveitsi osalemise käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tegevuses, kui Šveits ei pea kinni lisa artiklis 2 sätestatud maksetähtaegadest.

Kui Šveits ei pea maksetähtajast kinni, saadab liit Šveitsile ametliku meeldetuletuskirja. Kui 30 päeva jooksul pärast kõnealuse ametliku meeldetuletuskirja kättesaamise kuupäevast ei ole täielikku makset tehtud, võib liit peatada Šveitsi osalemise asjaomases tegevuses.

3. Rahaline panus on järgmiste maksete summa:

a) tegevustoetus ja

b) osalustasu.

4. Rahaline panus on iga-aastane rahaline toetus ja see tuleb maksta komisjoni esitatud rahastamisnõudes kindlaksmääratud kuupäevadel.

5. Tegevustoetus põhineb panustamispõhimõttel, mis on kindlaks määratud Šveitsi (turuhindades arvutatud) sisemajanduse koguprodukti (edaspidi „SKP“) ja liidu (turuhindades arvutatud) SKP suhtena.

Selleks kasutatakse kokkuleppeosaliste turuhindades väljendatud SKP andmetena Euroopa Liidu Statistikaameti esitatud uusimaid andmeid, mis on kättesaadavad selle aasta 1. jaanuari seisuga, mil aastamakse tehakse, võttes nõuetekohaselt arvesse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist statistikaalase koostöö lepingut, mis on sõlmitud 26. oktoobril 2004 Luxembourgis. Kui nimetatud lepingut enam ei kohaldata, kasutatakse Šveitsi SKP-na näitajat, mis on kindlaks määratud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni esitatud andmete põhjal.

6. Igale liidu ametile antava tegevustoetuse arvutamisel kohaldatakse panustamispõhimõtet tema heakskiidetud aastaeelarve suhtes, mis on kantud asjaomase aasta liidu vastava(te)le toetuste eelarverida(de)le, võttes iga ameti puhul arvesse lisa artiklis 1 määratletud kohandatud tegevustoetust.

Infosüsteemidele ja muule tegevusele antava tegevustoetuse arvutamisel kohaldatakse panustamispõhimõtet asjaomase aastaeelarve suhtes, nagu on sätestatud eelarve täitmist käsitlevates dokumentides, nagu tööprogrammid või lepingud.

Kõik võrdlussummad põhinevad kulukohustuste assigneeringutel.

7. Aastane osalustasu on 4 % iga-aastasest tegevustoetusest, mis arvutatakse vastavalt lõigetele 5 ja 6.

8. Komisjon annab Šveitsile piisavat teavet tema rahalise panuse arvutamise kohta. Selle teabe esitamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse liidu konfidentsiaalsus- ja andmekaitse-eeskirju.

9. Kõik Šveitsi rahalise panuse maksed või liidult saadavad maksed ning tasumisele kuuluvate või laekuvate summade arvutused tehakse eurodes.

10. Kui käesoleva protokolli jõustumine ei lange kokku kalendriaasta algusega, kohandatakse Šveitsi kõnealuse aasta tegevustoetust vastavalt lisa artiklis 5 määratletud metoodikale ja maksetingimustele.

11. Üksikasjalikud sätted käesoleva artikli kohaldamiseks esitatakse lisas.

12. Kolm aastat pärast käesoleva protokolli jõustumist ja seejärel iga kolme aasta järel vaatab ühiskomitee läbi Šveitsi osalemistingimused, nagu need on määratletud lisa artiklis 1 ja vajaduse korral kohandab neid.

ARTIKKEL 14

Viited territooriumile

Kui kokkuleppesse integreeritud liidu õigusaktid sisaldavad viiteid „Euroopa Liidu“, „liidu“, „ühisturu“ või „siseturu“ territooriumile, käsitatakse viiteid kokkuleppes viidetena kokkuleppe artiklis 57 osutatud territooriumidele.

ARTIKKEL 15

Viited liidu liikmesriikide kodanikele

Kui kokkuleppesse integreeritud liidu õigusaktid sisaldavad viiteid liidu liikmesriikide kodanikele, käsitatakse neid viiteid kokkuleppe kohaldamisel viidetena liidu liikmesriikide ja Šveitsi kodanikele.

ARTIKKEL 16

Liidu õigusaktide jõustumine ja rakendamine

Kokkuleppesse integreeritud liidu õigusaktide sätted nende jõustumise või rakendamise kohta ei ole kokkuleppe kohaldamisel asjakohased.

Tähtajad ja kuupäevad, mille jooksul Šveits peab jõustama ja rakendama otsused, millega inkorporeeritakse liidu õigusaktid kokkuleppesse, tulenevad artikli 5 lõikest 8 ja artikli 6 lõikest 5 ning üleminekukorda käsitlevatest sätetest.

ARTIKKEL 17

Liidu õigusaktide adressaadid

Kokkuleppesse integreeritud liidu õigusaktide sätted, mis näitavad, et need on adresseeritud liidu liikmesriikidele, ei ole kokkuleppe kohaldamisel asjakohased.

5. PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 18

Rakendamine

1. Kokkuleppeosalised võtavad asjakohased üld- või erimeetmed, et tagada käesolevast kokkuleppest tulenevate kohustuste täitmine, ning hoiduvad kõikidest meetmetest, mis võiksid seada ohtu käesoleva kokkuleppe eesmärkide saavutamise.

2. Kokkuleppeosalised võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kokkuleppes viidatud liidu õigusaktide kavandatud tulemus, ning hoiduvad võtmast meetmeid, mis võiksid ohustada nende eesmärkide saavutamist.

ARTIKKEL 19

Jõustumine

1. Kokkuleppeosalised ratifitseerivad või kiidavad käesoleva protokolli heaks oma menetluse kohaselt. Kokkuleppeosalised teatavad teineteisele käesoleva protokolli jõustumiseks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest.

2. Käesolev protokoll jõustub teise kuu esimesel päeval, mis järgneb viimasele teatele järgmiste kokkulepete kohta:

a) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

b) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;

c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;

e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;

f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe muutmise protokoll;

g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokoll;

h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;

i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;

k) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;

l) ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides;

m) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta.

ARTIKKEL 20

Muutmine ja lõpetamine

1. Käesolevat protokolli võib kokkuleppeosaliste vastastikusel kokkuleppel igal ajal muuta.

2. Kui kokkulepe lõpetatakse kokkuleppe artikli 58 lõike 3 kohaselt, kaotab käesolev protokoll kehtivuse kokkuleppe artikli 58 lõikes 4 osutatud kuupäeval.

3. Kui kokkulepe kohaldamine lõppeb, säilivad õigused ja kohustused, mis üksikisikud ja ettevõtjad on kokkuleppe alusel omandanud juba enne kokkuleppe lõpetamise kuupäeva. Kokkuleppeosalised otsustavad vastastikusel kokkuleppel, milliseid meetmeid võtta õiguste suhtes, mille omandamine on käimas.

Koostatud (koht), (kuupäev) kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

(Allkirjakast, kõigis 24 ELi keeles: „Euroopa Liidu nimel“ ja „Šveitsi Konföderatsiooni nimel“)

LISA

LISA PROTOKOLLI ARTIKLI 13 KOHALDAMISE KOHTA

ARTIKKEL 1

Loetelu sellistest liidu ametite tegevustest, teabesüsteemidest ja muudest meetmetest, millele Šveits peab rahaliselt panustama

Šveits toetab rahaliselt järgmist:

a) ametid:

puuduvad.

b) infosüsteemid:

puuduvad.

c) muud tegevused:

puuduvad.

ARTIKKEL 2

Maksetingimused

1. Protokolli artikli 13 kohased maksed tehakse vastavalt käesolevale artiklile.

2. Eelarveaasta rahastamisnõude esitamisel edastab komisjon Šveitsile järgmise teabe:

a) tegevustoetuse summa ja

b) osalustasu suurus.

3. Komisjon edastab Šveitsile võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt iga eelarveaasta 16. aprillil järgmise teabe seoses Šveitsi osalemisega:

a) iga liidu ameti puhul asjaomase aasta kohta liidu eelarves ette nähtud kulukohustuste assigneeringute summad eelarveridadel, millelt kaetakse Šveitsi osalemine kooskõlas artikliga 1, võttes iga ameti puhul arvesse artiklis 1 määratletud kohandatud tegevustoetust, ning kulukohustuste assigneeringute summad seoses liidu asjaomase aasta heakskiidetud eelarvega infosüsteemide ja muude tegevuste jaoks;

b) protokolli artikli 13 lõikes 7 osutatud osalustasu suurus ja

c) ametite puhul aasta N+1 eelarvelised kulukohustused, mis on võetud kulukohustuste assigneeringute suhtes, mis on heaks kiidetud aastal N liidu eelarve alusel ja mis on kantud aasta N asjaomastele liidu toetuse eelarveridadele.

4. Komisjon esitab oma eelarveprojekti põhjal hinnangu lõike 3 punktides a ja b nimetatud teabe kohta võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt eelarveaasta 1. septembriks.

5. Komisjon esitab Šveitsile hiljemalt iga eelarveaasta 16. aprillil, ja kui see on asjaomase ameti, infosüsteemi või muu tegevuse suhtes kohaldatav, kõige varem 22. oktoobril ja hiljemalt 31. oktoobril rahastamisnõude, mis vastab summale, mille Šveits peab kokkuleppe alusel maksma rahalise panusena iga liidu ameti, infosüsteemi või muu tegevuse eest, milles ta osaleb.

6. Lõikes 5 osutatud rahastamisnõue jaotatakse osamakseteks järgmiselt:

a) iga-aastane esimene osamakse, mis on seotud 16. aprilliks esitatava rahastamisnõudega, vastab summale, mis võrdub lõikes 4 osutatud ameti, infosüsteemi või muu tegevuse aastase rahalise panuse hinnangulise summaga.

Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 60 päeva pärast rahastamisnõude esitamist;

b) vajaduse korral aasta teine osamakse, mis on seotud rahastamisnõudega, mis esitatakse kõige varem 22. oktoobril ja hiljemalt 31. oktoobril, vastab erinevusele lõikes 4 osutatud summa ja lõikes 5 osutatud summa vahel, juhul kui lõikes 5 osutatud summa on suurem.

Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 21. detsembriks.

Šveits võib iga rahastamisnõude puhul teha eraldi makseid iga ameti, infosüsteemi või muu tegevuse kohta.

7. Protokolli esimesel rakendusaastal esitab komisjon esimese rahastamisnõude 90 päeva jooksul alates protokolli jõustumisest.

Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 60 päeva pärast rahastamisnõude esitamist.

8. Rahalise panuse tasumisega viivitamise korral peab Šveits maksma tasumata summa pealt viivist alates maksetähtpäevast kuni päevani, mil kogu summa on tasutud.

Intressimäär summadelt, mis kuuluvad tasumisele, kuid on maksetähtpäevaks tasumata, on intressimäär, mida Euroopa Keskpank kasutab oma põhiliste refinantseerimistehingute puhul ja mis on avaldatud maksetähtpäeva kuu esimesel päeval *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias, või 0 %, olenevalt sellest, kumb on suurem, pluss 3,5 protsendipunkti.

ARTIKKEL 3

Liidu ametitele ettenähtud Šveitsi rahalise panuse kohandamine,
võttes arvesse kohaldamist

Šveitsi rahalist toetust liidu ametitele kohandatakse aastal N+1, mil esialgset tegevustoetust suurendatakse või vähendatakse esialgse tegevustoetuse ja kohandatud panuse vahe võrra, mis arvutatakse, kohaldades aasta N panustamispõhimõtet eelarveliste kulukohustuste summa suhtes, mis on võetud seoses aastal N heaks kiidetud kulukohustuste assigneeringutega asjaomastel liidu toetuse eelarveridadel. Vajaduse korral võetakse vahe puhul iga ameti puhul arvesse artiklis 1 määratletud protsentuaalselt kohandatud tegevustoetust.

ARTIKKEL 4

Olemasolevad kokkulepped

Protokolli artiklit 13 ja käesolevat lisa ei kohaldata Šveitsi ja liidu vaheliste erikokkulepete suhtes, mis hõlmavad Šveitsi rahalist panust. Selliste kokkulepetega hõlmatud ametid, infosüsteemid ja muud tegevused on järgmised:

– TACHOnet, loodud komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2016/68, 21. jaanuar 2016, juhikaartide elektrooniliste registrite ühendamise ühiste menetluste ja tehniliste kirjelduste kohta (ELT L 15, 22.1.2016, lk 51), viimati muudetud komisjoni 25. augusti 2017. aasta rakendusmäärusega (EL) 2017/1503 (ELT L 221, 26.8.2017, lk 10), kui see on kohaldatav vastavalt kokkuleppe 1. lisale;

– Euroopa Liidu Raudteeameti ühtne kontaktpunkt, loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/796, 11. mai 2016, mis käsitleb Euroopa Liidu Raudteeametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 881/2004 artikliga 12 (ELT L 138, 26.5.2016, lk 1), vastavalt Šveitsi föderaalse transpordiameti ja Euroopa Liidu Raudteeameti vahelisele halduskokkuleppele, Brüssel 13. detsember 2019.

ARTIKKEL 5

Üleminekukord

Kui protokolli jõustumise kuupäev ei ole 1. jaanuar, kohaldatakse käesolevat artiklit erandina artiklist 2.

Protokolli rakendamise esimesel aastal vähendatakse kõnealuseks aastaks asjaomasele ametile, infosüsteemile või muule tegevusele vastavalt protokolli artiklile 13 ja käesoleva lisa artiklitele 1–3 ettenähtud tegevustoetust *pro rata temporis* põhimõttel, korrutades iga-aastase tegevustoetuse summa järgmiste näitajate vahelise suhtarvuga:

a) kalendripäevade arv alates protokolli jõustumise kuupäevast kuni asjaomase aasta 31. detsembrini ja

b) asjaomase aasta kalendripäevade koguarv.

Liide

LIIDE VAHEKOHTU KOHTA

I PEATÜKK

EELSÄTTED

ARTIKKEL I.1

Kohaldamisala

Kui üks kokkuleppeosalistest (edaspidi „pooled“) esitab vaidluse vahekohtusse vastavalt protokolli artikli 10 lõikele 2 või artikli 11 lõikele 2, kohaldatakse käesolevas liites sätestatud eeskirju.

ARTIKKEL I.2

Kantselei ja sekretariaaditeenused

Haagi Alalise Vahekohtu rahvusvaheline büroo (edaspidi „rahvusvaheline büroo“) täidab kantselei ülesandeid ja osutab vajalikke sekretariaaditeenuseid.

ARTIKKEL I.3

Teated ja tähtaegade arvutamine

1. Teateid, sealhulgas teatisi või ettepanekuid, võib saata mis tahes sidevahendi kaudu, mis kinnitab nende edastamist või võimaldab seda kinnitada.

2. Selliseid teateid võib saata elektrooniliselt üksnes juhul, kui pool on selleks spetsiaalselt määranud aadressi või lubanud aadressi kasutada.

3. Pooltele kätte toimetatud teated saadetakse Šveitsi puhul Šveitsi välisministeeriumi Euroopa osakonnale ja liidu puhul komisjoni õigustalitusele.

4. Käesolevas liites sätestatud tähtaeg hakkab kulgema sündmuse toimumisele või toimingu tegemisele järgnevast päevast. Kui dokumendi kättetoimetamise viimane päev langeb liidu institutsioonide või Šveitsi valitsuse puhkepäevale, lõpeb dokumendi kättetoimetamise tähtaeg esimesel järgmisel tööpäeval. Arvesse võetakse puhkepäevi, mis jäävad sellesse ajavahemikku.

ARTIKKEL I.4

Vahekohtuteade

1. Vahekohtumenetluse algatamist taotlev pool (edaspidi „hageja“) saadab teisele poolele (edaspidi „kostja“) ja rahvusvahelisele büroole vahekohtuteate.

2. Vahekohtumenetluse alguseks järgmist kuupäeva pärast seda, kui kostja on vahekohtuteate kätte saanud.

3. Vahekohtuteade peab sisaldama järgmist:

a) nõue suunata vaidlus vahekohtusse;

b) poolte nimed ja kontaktandmed;

c) hageja esindaja nimi ja aadress;

d) menetluse õiguslik alus (protokolli artikli 10 lõige 2 või artikli 11 lõige 2) ning:

i) protokolli artikli 10 lõikes 2 osutatud juhtudel vaidluse põhjustanud küsimus, mis on lahendamiseks ametlikult kantud ühiskomitee päevakorda vastavalt protokolli artikli 10 lõikele 1; ja

ii) protokolli artikli 11 lõikes 2 osutatud juhtudel vahekohtu otsus, protokolli artikli 10 lõikes 5 nimetatud rakendusmeetmed ja vaidlusalused asendusmeetmed;

e) teave selle kohta, milline säte on vaidluse aluseks või sellega seotud;

f) vaidluse lühikirjeldus ja

g) vahekohtuniku määramine või, kui määratakse viis vahekohtunikku, kahe vahekohtuniku määramine.

4. Protokolli artikli 10 lõikes 3 osutatud juhtudel võib vahekohtuteade sisaldada ka teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

5. Vahekohtuteate nõuetekohasuse vaidlustamine ei takista vahekohtu määramist. Vaidluse lahendab lõplikult vahekohus.

ARTIKKEL I.5

Vastus vahekohtuteatele

1. 60 päeva jooksul pärast vahekohtuteate kättesaamist saadab kostja hagejale ja rahvusvahelisele büroole vastuse vahekohtuteatele, mis sisaldab järgmist teavet:

a) poolte nimed ja kontaktandmed;

b) kostja esindaja(te) nimi ja aadress;

c) vastus teabele, mis on esitatud vahekohtuteates vastavalt artikli I.4 lõike 3 punktidele d–f; ja

d) vahekohtuniku määramine või, kui määratakse viis vahekohtunikku, kahe vahekohtuniku määramine.

2. Protokolli artikli 10 lõikes 3 osutatud juhtudel võib vastus vahekohtuteatele sisaldada ka vastust teabele, mis on esitatud vahekohtuteates vastavalt käesoleva liite artikli I.4 lõikele 4, ning teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

3. Vahekohtu määramist ei takista see, kui kostja vahekohtuteatele ei vasta või vastab sellele mittetäielikult või hilinemisega. Vaidluse lahendab lõplikult vahekohus.

4. Kui kostja taotleb oma vastuses vahekohtuteatale, et vahekohus koosneks viiest vahekohtunikust, määrab hageja 30 päeva jooksul pärast vahekohtuteatele vastuse saamist täiendava vahekohtuniku.

ARTIKKEL I.6

Esindamine ja abi

1. Pooli esindab vahekohtus üks või mitu esindajat. Esindajaid võivad abistada nõustajad või juristid.

2. Esindaja või tema aadressi muutumisest teatatakse teisele poolele, rahvusvahelisele büroole ja vahekohtule. Vahekohus võib igal ajal omal algatusel või poole taotlusel nõuda tõendeid poolte esindajatele antud volituste kohta.

II PEATÜKK

VAHEKOHTU KOOSSEIS

ARTIKKEL II.1

Vahekohtunike arv

Vahekohus koosneb kolmest vahekohtunikust. Vahekohus koosneb viiest vahekohtunikust, kui hageja seda oma vahekohtuteates või kostja oma vastuses vahekohtuteatele taotleb.

Artikkel II.2

Vahekohtunike nimetamine

1. Kui määratakse kolm vahekohtunikku, määrab kumbki pool neist ühe. Poolte määratud kaks vahekohtunikku valivad kolmanda vahekohtuniku, kes on vahekohtu esimees.

2. Kui määratakse viis vahekohtunikku, määrab kumbki pool neist kaks. Poolte määratud neli vahekohtunikku valivad viienda vahekohtuniku, kes on vahekohtu esimees.

3. Kui 30 päeva jooksul pärast seda, kui pooled on määranud viimase vahekohtuniku, ei ole vahekohtunikud jõudnud kokkuleppele vahekohtu eesistuja valimises, määrab esimehe alalise vahekohtu peasekretär.

4. Selleks et aidata kaasa vahekohtu moodustavate vahekohtunike valimisele, koostatakse soovituslik nimekiri isikutest, kellel on lõikes 6 osutatud kvalifikatsioon; see loetelu on ühine kõikidele kahepoolsetele lepingutele siseturu valdkonnas, mille osaline Šveits on, sh Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline tervishoiuleping, mis sõlmiti [koht] [kuupäev] (edaspidi „tervishoiuleping“), Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe, mis sõlmiti Luxembourgis 21. juunil 1999 (edaspidi „põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe“), ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus, mis sõlmiti [koht] [kuupäev] (edaspidi „leping Šveitsi korrapärase toetuse kohta“), ning seda ajakohastatakse vajaduse korral. Ühiskomitee võtab kõnealuse loetelu vastu ja ajakohastab seda oma otsusega.

5. Kui pool ei määra vahekohtunikku, määrab selle vahekohtuniku Alalise Vahekohtu peasekretär lõikes 4 osutatud nimekirjast. Sellise nimekirja puudumisel nimetab Alalise Vahekohtu peasekretär vahekohtuniku loosi teel isikute hulgast, kelle üks või mõlemad pooled on lõike 4 kohaselt ametlikult välja pakkunud.

6. Vahekohtu liikmed peavad olema kõrgelt kvalifitseeritud isikud, kellel on või ei ole pooltega sidemeid, kes on tõendatavalt sõltumatud, vabad huvide konfliktidest ja kellel on lai kogemus; eelkõige peavad neil olema tõendatud eksperditeadmised õigusküsimustes ja käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustes; nad ei tohi saada kummaltki poolelt juhiseid ning nad peavad täitma oma ülesandeid üksikisikuna ega tohi vaidlusega seotud küsimustes vastu võtta juhiseid üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt. Vahekohtu esimehel peab olema ka vaidluste lahendamise menetluse läbiviimise kogemus.

Artikkel II.3

Vahekohtunike kinnitused

1. Kui kaalutakse isiku nimetamist vahekohtunikuks, peab see isik teatama kõikidest asjaoludest, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlusi tema erapooletuses või sõltumatuses. Oma ametisse nimetamisest alates ja kogu vahekohtumenetluse vältel teatab vahekohtunik sellistest asjaoludest viivitamata pooltele ja teistele vahekohtunikele, kui ta ei ole seda varem teinud.

2. Vahekohtuniku võib ametist vabastada, kui esinevad asjaolud, mis annavad põhjust kahelda vahekohtuniku erapooletuses või sõltumatuses.

3. Pool võib taotleda tema määratud vahekohtuniku ametist vabastamist üksnes põhjusel, millest ta sai teada alles pärast vahekohtuniku ametisse nimetamist.

4. Kui vahekohtunik ei täida oma ülesandeid või kui tal on *de jure* või *de facto* võimatu oma ülesandeid täita, kohaldatakse artiklis II.4 sätestatud vahekohtunike ametist vabastamise menetlust.

Artikkel II.4

Vahekohtunike ametist vabastamine

1. Pool, kes soovib vahekohtuniku ametist vabastada, esitab sellekohase taotluse 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil teda teavitati vahekohtuniku määramisest, või 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil ta sai teada artiklis II.3 osutatud asjaoludest.

2. Ametist vabastamise taotlus saadetakse teisele poolele, ametist vabastatud vahekohtunikule, teistele vahekohtunikele ja rahvusvahelisele büroole. Taotluses esitatakse ametist vabastamise taotluse põhjused.

3. Kui ametist vabastamise taotlus on esitatud, võib teine pool sellega nõustuda. Kõnealune vahekohtunik võib ka ise tagasi astuda. Nõustumine või tagasiastumine ei tähenda ametist vabastamise taotluse põhjuste tunnustamist.

4. Kui teine pool ei nõustu ametist vabastamise taotlusega 15 päeva jooksul alates selle teatavakstegemisest või kui asjaomane vahekohtunik ei astu tagasi, võib ametist vabastamist taotlev pool paluda Alalise Vahekohtu peasekretäril teha ametist vabastamise kohta otsus.

5. Kui pooled ei lepi kokku teisiti, esitatakse lõikes 4 osutatud otsuses selle otsuse tegemise põhjused.

ARTIKKEL II.5

Vahekohtuniku asendamine

1. Kui käesoleva artikli lõikest 2 ei tulene teisiti ja kui vahekohtumenetluse käigus on vaja vahekohtunik asendada, määratakse või valitakse tema asendaja artiklis II.2 sätestatud korras, mida kohaldatakse asendatava vahekohtuniku määramise või valimise suhtes. Seda menetlust kohaldatakse ka juhul, kui üks pool ei ole kasutanud oma õigust määrata asendatav vahekohtunik või selles määramises osaleda.

2. Vahekohtuniku asendamise korral jätkub menetlus selles etapis, kus asendatud vahekohtunik lõpetas oma ülesannete täitmise, välja arvatud juhul, kui vahekohus otsustab teisiti.

ARTIKKEL II.6

Vastutuse välistamine

Pooled hoiduvad vahekohtumenetlusega seotud tegevuse või tegevusetuse tõttu vahekohtunike vastu hagi esitamisest, välja arvatud tahtliku rikkumise või raske hooletuse korral, niivõrd kui see on kohaldatava õiguse kohaselt võimalik.

III PEATÜKK

VAHEKOHTUMENETLUS

ARTIKKEL III.1

Üldsätted

1. Vahekohtu moodustamise kuupäev on päev, mil vahekohtunikest viimane on nõustunud enda nimetamisega vahekohtunikuks.

2. Vahekohus tagab, et pooli koheldakse võrdselt ning et menetluse sobivas etapis on mõlemal poolel mõistlik võimalus oma õigusi kaitsta ja seisukohti esitada. Vahekohus viib menetluse läbi nii, et välditakse viivitusi ja tarbetuid kulusid ning tagatakse pooltevahelise vaidluse lahendamine.

3. Suuline ärakuulamine toimub, kui vahekohus ei otsusta pärast poolte ärakuulamist teisiti.

4. Kui pool saadab vahekohtule teate, teeb ta seda rahvusvahelise büroo kaudu, saates samal ajal teate koopia ka teisele poolele. Rahvusvaheline büroo saadab teate koopia igale vahekohtunikule.

ARTIKKEL III.2

Vahekohtumenetluse toimumise koht

Vahekohtumenetlus toimub Haagis. Kui erandlikud asjaolud seda nõuavad, võib vahekohus kokku tulla mis tahes muus kohas, mida ta peab oma nõupidamiste jaoks sobivaks.

ARTIKKEL III.3

Keel

1. Menetluskeeled on prantsuse ja inglise keel.

2. Vahekohus võib nõuda, et kõigile hagiavalduse või kostja vastusega koos esitatavatele dokumentidele ja kõigile lisadokumentidele, mis esitatakse menetluse käigus nende originaalkeeles, lisataks nende tõlge ühte menetluskeelde.

ARTIKKEL III.4

Hagiavaldus

1. Hageja saadab oma hagivalduse kirjalikult kostjale ja rahvusvahelise büroo kaudu vahekohtule vahekohtu määratud tähtaja jooksul. Hageja võib otsustada käsitada artiklis I.4 osutatud vahekohtuteadet hagiavaldusena, tingimusel et see vastab ka käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustele.

2. Hagiavaldus peab sisaldama järgmist teavet:

a) artikli I.4 lõike 3 punktides b–f sätestatud teave;

b) hagi aluseks olevad faktilised asjaolud ja

c) hagi toetuseks esitatud õiguslikud argumendid.

3. Hageja lisab hagiavaldusele nii suures ulatuses kui võimalik tema poolt osutatud dokumendid ja muud tõendid või siis viitab neile. Protokolli artikli 10 lõikes 3 osutatud juhtudel peab hagiavaldus võimaluse korral sisaldama ka teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

ARTIKKEL III.5

Kostja vastus

1. Kostja saadab oma vastuse kirjalikult hagejale ja rahvusvahelise büroo kaudu vahekohtule vahekohtu määratud tähtaja jooksul. Kostja võib otsustada käsitada vastust artiklis I.5 osutatud vahekohtuteatele kostja vastusena, tingimusel et vastus vahekohtuteatele vastab ka käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud tingimustele.

2. Kostja vastuses vastatakse käesoleva liite artikli III.4 lõike 2 punktide a–c kohaselt esitatud hagiavalduse punktidele. Kostja lisab kostja vastusele nii suures ulatuses kui võimalik tema poolt osutatud dokumendid ja muud tõendid või siis viitab neile. Protokolli artikli 10 lõikes 3 osutatud juhtudel peab kostja vastus võimaluse korral sisaldama ka teavet vajaduse kohta pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse.

3. Kostja võib esitada kostja vastuses või vahekohtumenetluse hilisemas etapis vastuhagi, kui vahekohus otsustab, et selline viivitus on asjaoludega põhjendatud, tingimusel et vahekohus on pädev seda lahendama.

4. Vastuhagi suhtes kohaldatakse artikli III.4 lõikeid 2 ja 3.

ARTIKKEL III.6

Vahekohtu pädevus

1. Vahekohus otsustab, kas ta on pädev vastavalt protokolli artikli 10 lõikele 2 või artikli 11 lõikele 2.

2. Protokolli artikli 10 lõikes 2 osutatud juhtudel on vahekohus pädev arutama vaidluse põhjustanud küsimust, mis on ametlikult kantud lahendamiseks ühiskomitee päevakorda vastavalt protokolli artikli 10 lõikele 1.

3. Protokolli artikli 11 lõikes 2 osutatud juhtudel on põhiasja arutanud vahekohus pädev kontrollima vaidlusaluste asendusmeetmete proportsionaalsust, sealhulgas juhul, kui need meetmed võeti täielikult või osaliselt muu kahepoolse lepinguga siseturu valdkonnas, mille osaline Šveits on.

4. Esialgne vastuväide vahekohtu pädevuse puudumise kohta esitatakse hiljemalt kostja vastuses või vastuses vastuhagile. Asjaolu, et pool on määranud vahekohtuniku või on osalenud tema määramises, ei võta talt õigust esitada esialgset vastuväidet. Esialgne vastuväide, et vaidluse lahendamine ületab vahekohtu pädevuse piire, esitatakse niipea, kui menetluse käigus tuleb kõne alla küsimus, mille lahendamine väidetavalt ületab vahekohtu pädevust. Igal juhul võib vahekohus pärast ettenähtud tähtaja möödumist esialgse vastuväite rahuldada, kui ta leiab, et viivitus on põhjendatud.

5. Vahekohus võib teha lõikes 4 nimetatud esialgse vastuväite kohta otsuse kas enne asja sisulist lahendamist või käsitleda seda sisulises otsuses.

ARTIKKEL III.7

Muud kirjalikud esildised

Vahekohus võib otsustada, millised kirjalikud esildised pooled lisaks hagiavaldusele ja kostja vastusele esitama peavad või esitada võivad ning määrab nende esitamise tähtaja.

ARTIKKEL III.8

Tähtajad

1. Vahekohtu poolt hagiavalduse, kostja vastuse ja muude kirjalike esildiste esitamiseks määratud tähtaeg ei tohi olla pikem kui 90 päeva, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

2. Vahekohus teeb oma lõpliku otsuse 12 kuu jooksul alates vahekohtu moodustamise kuupäevast. Erandlikel asjaoludel võib vahekohus eriti keerulistes küsimustes seda tähtaega pikendada veel kuni kolme kuu võrra.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaegu lühendatakse poole võrra:

a) hageja või kostja taotlusel, kui vahekohus otsustab 30 päeva jooksul alates taotluse esitamisest ja pärast teise poole ärakuulamist, et asi on kiireloomuline; või

b) poolte kokkuleppel.

4. Protokolli artikli 11 lõikes 2 osutatud juhtudel teeb vahekohus oma lõpliku otsuse kuue kuu jooksul alates kuupäevast, mil asendusmeetmetest teatati vastavalt protokolli artikli 11 lõikele 1.

ARTIKKEL III.9

Pöördumised Euroopa Liidu Kohtusse

1. Protokolli artikli 7 ja artikli 10 lõike 3 kohaldamisel pöördub vahekohus Euroopa Liidu Kohtusse.

2. Vahekohus võib menetluse käigus igal ajal pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse, tingimusel et vahekohus suudab piisavalt täpselt määratleda kohtuasja õigusliku ja faktilise tausta ning sellega seotud õiguslikud küsimused.

Vahekohtumenetlus peatatakse seniks, kuni Euroopa Liidu Kohus on oma otsuse teinud.

3. Kumbki pool võib saata vahekohtule põhjendatud taotluse pöörduda Euroopa Liidu Kohtu poole. Vahekohus lükkab taotluse tagasi, kui ta leiab, et lõikes 1 osutatud Euroopa Liidu Kohtusse pöördumise tingimused ei ole täidetud. Kui vahekohus lükkab kokkuleppeosalise taotluse Euroopa Liidu Kohtusse pöördumiseks tagasi, põhjendab ta oma otsust sisulises otsuses.

4. Vahekohus pöördub Euroopa Liidu Kohtusse teatega. Teade sisaldab vähemalt järgmisi andmeid:

a) vaidluse lühikirjeldus;

b) liidu õigusakt (õigusaktid) ja/või vaidlusaluse kokkuleppe säte (sätted) ja

c) liidu õiguse mõiste, mida tuleb tõlgendada vastavalt protokolli artikli 7 lõikele 2.

Vahekohus teatab pooltele Euroopa Liidu Kohtusse pöördumisest.

5. Euroopa Liidu Kohus kohaldab analoogia põhjal kodukorda, mida kohaldatakse tema pädevuse suhtes teha eelotsuseid aluslepingute ja õigusaktide tõlgendamise kohta liidu institutsioonide, organite ja asutuste poolt.

6. Esindajad ja juristid, kellel on artiklite I.4, I.5, III.4 ja III.5 kohaselt õigus esindada pooli vahekohtus, on volitatud esindama pooli Euroopa Liidu Kohtus.

ARTIKKEL III.10

Ajutised meetmed

1. Protokolli artikli 11 lõikes 2 osutatud juhtudel võib kumbki kokkuleppeosaline vahekohtumenetluse mis tahes etapis taotleda ajutiste meetmete kohaldamist, mis seisneb asendusmeetmete peatamises.

2. Lõike 1 kohases taotluses tuleb märkida hagi ese, kiireloomulisust põhjendavad asjaolud ning fakti- ja õigusväited, mis õigustavad *prima facie* taotletavate ajutiste meetmete kohaldamist. Sellele lisatakse ajutiste meetmete kohaldamise põhjendamiseks kõik kättesaadavad tõendid või taotlused tõendite kogumiseks.

3. Ajutisi meetmeid taotlev pool saadab oma taotluse kirjalikult teisele poolele ja rahvusvahelise büroo kaudu vahekohtule. Vahekohus määrab lühikese tähtaja, mille jooksul teine pool võib esitada kirjalikke või suulisi seisukohti.

4. Vahekohus võtab ühe kuu jooksul alates lõikes 1 osutatud taotluse esitamisest vastu otsuse vaidlustatud asendusmeetmete peatamise kohta, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) vahekohus peab ajutiste meetmete kohaldamist taotleva poole esitatud väiteid *prima facie* põhjendatuks;

b) vahekohus on seisukohal, et kuni lõpliku otsuse tegemiseni kannaks ajutiste meetmete kohaldamist taotlev pool suurt ja korvamatut kahju, kui asendusmeetmeid ei peatata ja

c) kahju, mis tekitati ajutisi meetmeid taotlevale isikule vaidlusaluste asendusmeetmete viivitamatu kohaldamisega, kaalub üles huvi neid meetmeid viivitamatult ja tõhusalt kohaldada.

5. Artikli III.9 lõike 2 teises lõigus osutatud menetluse peatamist ei kohaldata käesoleva artikli kohaste menetluste suhtes.

6. Vahekohtu poolt lõike 4 kohaselt tehtud otsusel on üksnes ajutine mõju ning see ei piira vahekohtu sisulise otsuse tegemist.

7. Kui vahekohtu poolt käesoleva artikli lõike 4 kohaselt tehtud otsuses ei ole peatamise lõpetamiseks ette nähtud varasemat kuupäeva, lõpeb kehtivuse peatamine siis, kui tehakse protokolli artikli 11 lõike 2 kohane lõplik otsus.

8. Käesoleva artikli kohaldamisel võtab vahekohus ajutisi meetmeid taotleva poole ja teise poole asjaomaste huvide kaalumisel ebaselguse vältimiseks arvesse üksikisikute ja ettevõtjate huve, kuid selle tulemusel ei teki sellistele üksikisikutele või ettevõtjatel vahekohtus kaebeõigust.

ARTIKKEL III.11

Tõendid

1. Mõlemad pooled esitavad tõendid oma hagi või kostja vastuse aluseks olevate asjaolude kohta.

2. Vahekohus võib poole taotluse korral või omal algatusel nõuda pooltelt asjaomast teavet, mida ta peab vajalikuks ja asjakohaseks. Vahekohus määrab pooltele tähtaja tema taotlusele vastamiseks.

3. Vahekohus võib poole taotluse korral või omal algatusel nõuda kõigist teabeallikatest teavet, mida ta peab asjakohaseks. Vahekohtul on õigus küsida ka ekspertide arvamust, kui ta peab seda sobivaks ja asjakohaseks, ja võttes arvesse poolte vahel kokku lepitud tingimusi.

4. Vahekohtu poolt käesoleva artikli alusel saadud kogu teave tehakse pooltele kättesaadavaks ja pooled võivad selle teabe kohta vahekohtule märkusi esitada.

5. Pärast teise poole seisukohtade küsimist võtab vahekohus asjakohased meetmed, et lahendada kokkuleppeosalise tõstatatud küsimused, mis puudutavad isikuandmete kaitset, ametisaladust ja konfidentsiaalsusega seotud õiguspäraseid huve.

6. Vahekohus otsustab esitatud tõendite vastuvõetavuse, asjakohasuse ja kaalukuse üle.

ARTIKKEL III.12

Istungid

1. Kui istung peab toimuma, teatab vahekohus pärast pooltega konsulteerimist pooltele piisavalt aegsasti istungi kuupäeva, kellaaja ja koha.

2. Istung on avalik, kui vahekohus ei otsusta mõjuvatel põhjustel omal algatusel või poolte taotlusel teisiti.

3. Vahekohtu esimees koostab iga istungi protokolli ja allkirjastab need. Ainult need protokollid on autentsed.

4. Vahekohus võib otsustada korraldada istungi virtuaalselt vastavalt rahvusvahelise büroo praktikale. Pooli teavitatakse sellest tavast õigeaegselt. Sellistel juhtudel kohaldatakse lõiget 1 *mutatis mutandis* ja lõiget 3.

ARTIKKEL III.13

Vaikimisi otsused

1. Kui hageja ei ole käesolevas liites või vahekohtu poolt kehtestatud tähtaja jooksul hagiavaldust esitanud ja ei tõenda, et tal olid selleks mõjuvad põhjused, teeb vahekohus otsuse vahekohtumenetlus lõpetada, välja arvatud juhul, kui on lahendamata küsimusi, mille kohta on vaja teha otsus, ja kui vahekohus peab seda asjakohaseks.

Kui kostja ei ole käesolevas liites või vahekohtu poolt kehtestatud tähtaja jooksul esitanud vastust vahekohtuteatele või kostja vastust ja ei tõenda, et tal olid selleks mõjuvad põhjused, teeb vahekohus otsuse menetlust jätkata, ilma et seda iseenesest käsitataks hageja väidetega nõustumisena.

Teist lõiku kohaldatakse ka juhul, kui hageja on jätnud esitamata vastuse vastuhagile.

2. Kui artikli III.12 lõike 1 alusel nõuetekohaselt kohtusse kutsutud pool ei ilmu kohtuistungile ja ei tõenda, et tal olid selleks mõjuvad põhjused, võib vahekohus menetlust jätkata.

3. Kui pool, kellelt on nõuetekohaselt taotletud täiendavate tõendite esitamist, jätab need esitamata kehtestatud tähtaja jooksul ega viita põhjendatud takistustele, teeb vahekohus otsuse tal olemasolevate tõendite põhjal.

ARTIKKEL III.14

Menetluse lõpetamine

1. Kui on tõendatud, et pooltel on olnud mõistlik võimalus oma väiteid esitada, võib vahekohus kuulutada menetluse lõpetatuks.

2. Vahekohus võib omal algatusel või poole taotlusel, kui ta peab seda erandlike asjaolude tõttu vajalikuks, igal ajal enne otsuse tegemist menetluse uuendada.

IV PEATÜKK

OTSUS

ARTIKKEL IV.1

Otsused

Vahekohus püüab teha oma otsuseid konsensuse alusel. Kui aga otsuse tegemine konsensuse alusel osutub võimatuks, teeb vahekohus otsuse vahekohtunike häälteenamusega.

ARTIKKEL IV.2

Vahekohtuotsuse vorm ja mõju

1. Vahekohus võib teha eri küsimustes otsuseid eraldi ja eri aegadel.

2. Kõik vahekohtuotsused peavad olema kirjalikud ja neis märgitakse põhjused, millel need rajanevad. Vahekohtuotsused on lõplikud ja pooltele siduvad.

3. Vahekohtuotsus peab olema vahekohtunike poolt allkirjastatud, selles tuleb märkida otsuse tegemise kuupäev ja näidata ära vahekohtu asukoht. Rahvusvaheline büroo edastab pooltele vahekohtunike allkirjastatud otsuse koopia.

4. Rahvusvaheline büroo avalikustab vahekohtuotsuse.

Vahekohtuotsuse avalikustamisel järgib rahvusvaheline büroo asjakohaseid isikuandmete kaitset, ametisaladust ja konfidentsiaalsusega seotud õigustatud huve käsitlevaid eeskirju.

Teises lõigus osutatud eeskirjad on identsed kõigi kahepoolsete lepingute puhul sellistes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, samuti tervishoiulepingu, põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe ja Šveitsi korrapärast rahalist toetust käsitleva lepingu puhul. Ühiskomitee võtab oma otsusega kõnealused eeskirjad vastu ja ajakohastab neid kokkuleppe kohaldamiseks.

5. Pooled täidavad kõik vahekohtu otsused viivitamata.

6. Protokolli artikli 10 lõikes 2 osutatud juhtudel ja pärast poolte arvamuse saamist määrab vahekohus oma otsuse täitmiseks mõistliku tähtaja vastavalt protokolli artikli 10 lõikele 5, võttes arvesse poolte sisemenetlusi.

ARTIKKEL IV.3

Kohaldatav õigus, tõlgendamiseeskirjad, vahendaja

1. Kohaldatav õigus koosneb kokkuleppest, liidu õigusaktidest, millele selles viidatakse, ning muudest rahvusvahelise õiguse normidest, mis on kõnealuste õigusaktide kohaldamisega seotud.

2. Vahekohus teeb otsuse vastavalt protokolli artiklis 7 osutatud tõlgendamisreeglitega.

3. Vaidluste lahendamise organi eelnevad otsused protokolli artikli 11 lõikes 1 osutatud muu kahepoolse lepingu kohaste asendusmeetmete proportsionaalsuse kohta on vahekohtule siduvad.

4. Vahekohtul ei ole lubatud teha otsust vahendajana ega *ex aequo et bono*.

ARTIKKEL IV.4

Mõlemat poolt rahuldav lahendus või muud põhjused menetluse lõpetamiseks

1. Pooled võivad ükskõik millal leppida kokku lahenduses, mis rahuldab mõlemat poolt. Nad teatavad sellest lahendusest ühiselt vahekohtule. Kui lahendus nõuab kummagi kokkuleppeosalise vastavate riiklike menetluste kohast heakskiitu, viidatakse teates kõnealusele nõudmisele ja vahekohtumenetlus peatatakse. Vahekohtumenetlus lõpetatakse, kui sellist nõusolekut ei ole vaja või kui teatatakse selliste riiklike menetluste lõpetamisest.

2. Kui hageja teatab menetluse käigus vahekohtule kirjalikult, et ta ei soovi menetlust jätkata, ja kui kostja ei ole kuupäevaks, mil vahekohus selle teate kätte saab, astunud menetluses ühtegi sammu, teeb vahekohus otsuse menetluse lõpetamise kohta. Vahekohus teeb otsuse kulude kohta, mis tuleb kanda hagejal, kui see on selle poole käitumise tõttu põhjendatud.

3. Kui vahekohus jõuab enne oma otsuse tegemist järeldusele, et menetluse jätkamine on muutunud mõttetuks või võimatuks muudel kui lõigetes 1 ja 2 osutatud põhjustel, teatab vahekohus pooltele oma kavatsusest teha otsus menetluse lõpetamise kohta.

Esimest lõiku ei kohaldata, kui on lahendamata küsimusi, mille kohta on vaja teha otsus, ja kui vahekohus peab seda asjakohaseks.

4. Vahekohus edastab pooltele vahekohtumenetluse lõpetamise otsuse või poolte kokkuleppel tehtud ja vahekohtunike allkirjastatud otsuse koopia. Artikli IV.2 lõikeid 2–5 kohaldatakse vahekohtu otsuste suhtes, mis tehakse poolte kokkuleppel.

ARTIKKEL IV.5

Vahekohtuotsuse parandamine

1. 30 päeva jooksul pärast otsuse kättesaamist võib kumbki pool taotleda, et vahekohus kõrvaldaks otsuses leiduvad arvutusvead, sisulised või kirjavead või mistahes muud samalaadsed vead või väljajätmised, teatades sellest taotlusest rahvusvahelise büroo kaudu teisele poolele ja vahekohtule. Kui vahekohus peab sellist taotlust põhjendatuks, teeb ta paranduse 45 päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist. Taotlusel ei ole peatavat mõju artikli IV.2 lõikes 6 sätestatud tähtaja suhtes.

2. 30 päeva jooksul pärast otsuse teatavakstegemist võib vahekohus teha lõikes 1 osutatud parandusi omal algatusel.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud parandused tehakse kirjalikult ja need moodustavad otsuse lahutamatu osa. Kohaldatakse artikli IV.2 lõikeid 2–5.

ARTIKKEL IV.6

Vahekohtunike tasud

1. Artiklis IV.7 osutatud tasud peavad olema mõistlikud, võttes arvesse juhtumi keerukust, vahekohtunike poolt sellele kulutatud aega ja kõiki muid asjakohaseid asjaolusid.

2. Koostatakse loetelu päevaraha ja maksimum- ja miinimumtundide kohta, mis on sama kõigi kahepoolsete lepingute puhul sellistes siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, samuti tervishoiulepingu, põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe ja Šveitsi korrapärast rahalist toetust käsitleva lepingu puhul, ning seda ajakohastatakse vajaduse korral. Ühiskomitee võtab kõnealuse loetelu vastu ja ajakohastab seda oma otsusega.

ARTIKKEL IV.7

Kulud

1. Kumbki pool kannab omaenese kulud ja poole vahekohtu kuludest.

2. Vahekohus määrab oma kulud kindlaks sisulises otsuses. Kõnealused kulud hõlmavad üksnes:

a) vahekohtunike tasusid, mis esitatakse iga vahekohtuniku kohta eraldi ja mille suuruse määrab kindlaks vahekohus ise kooskõlas artikliga IV.6;

b) vahekohtunike reisi- ja muud kulud ning

c) rahvusvahelise büroo tasud ja kulud.

3. Lõikes 2 osutatud summad peavad olema mõistlikud, võttes arvesse vaidluse eseme väärtust, vaidluse keerukust, aega, mille vahekohtunikud ja vahekohtu määratud eksperdid on sellele kulutanud, ning kõiki konkreetse juhtumi puhul olulisi asjaolusid.

ARTIKKEL IV.8

Kulude ettemaksed

1. Vahekohtumenetluse alguses võib rahvusvaheline büroo nõuda, et kumbki pool maksaks artikli IV.7 lõikes 2 osutatud kulude katteks ettemaksena võrdse summa.

2. Vahekohtumenetluse käigus võib rahvusvaheline büroo nõuda pooltelt lõikes 1 osutatud tagatistele lisaks täiendavaid tagatisi.

3. Kõik poolte poolt käesoleva artikli kohaldamisel deponeeritud summad makstakse rahvusvahelisele büroole ja ta maksab need välja tegelike kulude, sealhulgas eelkõige vahekohtunike ja rahvusvahelise büroo tasude katteks.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL V.1

Muudatused

Ühiskomitee võib oma otsusega käesolevat liidet muuta.

EUROOPA ÜHENDUSE JA
ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISE
KAUPADE JA REISIJATE RAUDTEE- JA MAANTEEVEO KOKKULEPPE
RIIGIABI PROTOKOLL

EUROOPA LIIT, edaspidi „liit“,

ühelt poolt

ning

ŠVEITSI KONFÖDERATSIOON, edaspidi „Šveits“,

teiselt poolt,

edaspidi eraldi „kokkuleppeosaline“ ja koos „kokkuleppeosalised“,

EESMÄRGIGA tugevdada ja süvendada Šveitsi ja tema ettevõtjate osalemist liidu siseturul, kus Šveits osaleb Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe (Luxembourg, 21. juuni 1999) (edaspidi „kokkulepe“) alusel;

TUNNISTADES, et siseturu nõuetekohane toimimine ja ühtsus valdkondades, kus Šveits osaleb, nõuab Šveitsi ja liidu ettevõtjate vahel võrdseid konkurentsitingimusi, mis põhinevad materiaal- ja menetlusõiguse normidel, mis on samaväärsed siseturul riigiabi suhtes kohaldatavate normidega;

KINNITADES VEEL KORD kokkuleppeosaliste autonoomiat ning nende institutsioonide rolli ja pädevust ning Šveitsi puhul riigi põhiseaduslikust korrast, sealhulgas otsedemokraatiast, võimude lahususest ja föderalismist tulenevate põhimõtete austamist,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

ARTIKKEL 1

Eesmärgid

Käesoleva protokolli eesmärk on tagada võrdsed konkurentsitingimused liidu ja Šveitsi ettevõtjatele kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvates siseturu valdkondades ning siseturu nõuetekohane toimimine, sätestades riigiabi käsitlevad materiaal- ja menetlusõiguse normid.

ARTIKKEL 2

Seos kokkuleppega

Käesolev protokoll ja selle lisad on käesoleva kokkuleppe lahutamatud osad. Nendega ei muudeta ei kokkuleppe kohaldamisala ega eesmärke.

ARTIKKEL 3

Riigiabi

1. Kui käesolevas kokkuleppes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune Šveitsi või ELi liikmesriikide või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist, käesoleva kokkuleppe raames kokkusobimatu siseturu nõuetekohaseks toimimiseks niivõrd, kuivõrd see mõjutab kokkuleppeosaliste vahelist kaubandust.

2. Siseturu nõuetekohase toimimisega on kooskõlas:

a) üksiktarbijatele antav sotsiaalabi, kui sellist abi antakse ilma asjassepuutuvate toodete päritolul põhineva diskrimineerimiseta;

b) loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi;

c) abi, mis vastab transpordi koordineerimise vajadustele või kujutab endast avalike teenuste hulka kuuluvate teatavate kohustuste täitmise kulude katmist;

d) I lisa A jaos sätestatud meetmed.

3. Siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobivaks võib pidada järgmist abi:

a) abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus;

b) abi üleeuroopalist huvi pakkuva või kokkuleppeosaliste ühistes huvides oleva tähtsa projekti elluviimiseks või selleks, et kõrvaldada tõsine häire liidu liikmesriigi või Šveitsi majanduses;

c) abi teatava majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus kokkuleppeosaliste huvidega;

d) abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks, kui niisugune abi ei kahjusta kaubandustingimusi ja konkurentsi määral, mis oleks vastuolus kokkuleppeosaliste huvidega;

e) I lisa B jaos sätestatud abi liigid.

4. I lisa C jao kohaselt antud abi loetakse siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobivaks ja vabastatakse artikli 4 kohasest teavitamiskohustusest.

5. Kui abi antakse ettevõtjatele, kellele on usaldatud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või kes on kasumit taotlevad monopolid, kohaldatakse nende suhtes käesolevas protokollis sätestatud eeskirju ulatuses, milles selliste eeskirjade rakendamine ei takista kõnealustele ettevõtjatele määratud konkreetsete ülesannete täitmist *de jure* ega *de facto*. Kaubanduse arengut ei tohi mõjutada määral, mis oleks vastuolus kokkuleppeosaliste huvidega.

6. Käesolevat protokolli ei kohaldata abi suhtes, mille puhul ühele ettevõtjale kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluva tegevuse eest antav summa kujutab endast I lisa D jaos sätestatud vähese tähtsusega abi.

7. Ühiskomitee võib otsustada ajakohastada I lisa A ja B jagu, täpsustades meetmed, mis on siseturuga kokkusobivad, või abi liigid, mida võib pidada siseturuga kokkusobivaks.

ARTIKKEL 4

Järelevalve

1. Artikli 1 kohaldamisel teostab liit kooskõlas pädevuse jaotusega liidu ja selle liikmesriikide ning Šveitsi vahel oma põhiseadusliku pädevuskorra kohaselt järelevalvet riigiabi eeskirjade kohaldamise üle oma territooriumil vastavalt käesolevale protokollile.

2. Käesoleva protokolli rakendamiseks haldab liit riigiabi järelevalvesüsteemi vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 93, 106, 107 ja 108, mida on täiendatud riigiabi käsitlevate liidu õigusaktidega ning liidu õigusaktidega, mis käsitlevad II lisa A jao punktis 1 loetletud raudtee- ja maanteesektoris kaupade ja reisijate veoks antavat riigiabi.

3. Käesoleva protokolli rakendamiseks loob ja haldab Šveits viie aasta jooksul alates käesoleva protokolli jõustumisest riigiabi järelevalvesüsteemi, mis tagab igal ajal järelevalve ja jõustamise taseme, mis on samaväärne liidus kohaldatava tasemega, nagu on sätestatud lõikes 2, sealhulgas järgmise:

a) sõltumatu järelevalveasutus ja

b) menetlused, millega tagatakse, et järelevalveasutus kontrollib abi kokkusobivust siseturu nõuetekohase toimimisega, sealhulgas:

   i) järelevalveasutuse eelnev teavitamine kavandatavast abist;

ii) teatatud abi hindamine järelevalveasutuse poolt ja tema pädevus vaadata läbi teatamata abi;

iii) vaidlustada pädevas õigusasutuses abi, mida järelevalveasutus peab siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobimatuks; sellisel vaidlustamisel on peatav mõju alates hetkest, mil akt on vaidlustatav; ning

iv) antud ja siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobimatuks tunnistatud abi tagasinõudmine koos intressidega.

4. Vastavalt Šveitsi põhiseaduslikule pädevuskorrale ei kohaldata lõike 3 punkti b alapunkte iii ja iv Šveitsi Liidukogu või Šveitsi Liidunõukogu aktide suhtes.

5. Kui Šveitsi järelevalveasutus ei saa vaidlustada Šveitsi Liidukogu või Šveitsi Liidunõukogu abi õigusasutuses, kuna tal on Šveitsi põhiseadusliku korra kohaselt piiratud pädevus, vaidlustab ta selle abi kohaldamise teiste asutuste poolt kõikidel erijuhtudel. Kui õigusasutus leiab, et kõnealune abi ei ole kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega, võtavad Šveitsi pädevad õigus- ja haldusasutused seda järeldust arvesse, kui nad hindavad, kas abi on konkreetsel juhul kohaldatav.

ARTIKKEL 5

Olemasolev abi

1. Artikli 4 lõike 3 punkti b ei kohaldata olemasoleva abi, sealhulgas abikavade ja üksikabi suhtes.

2. Käesoleva protokolli kohaldamisel hõlmab olemasolev abi abi, mis on antud enne käesoleva protokolli jõustumist ja viie aasta jooksul pärast selle jõustumist.

3. 12 kuu jooksul alates järelevalvesüsteemi kehtestamisest vastavalt artikli 4 lõikele 3 saab järelevalveasutus ülevaate kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvatest olemasolevatest abikavadest, mis on veel jõus, ning hindab neid kavasid *prima facie* artiklis 3 sätestatud kriteeriumide alusel.

4. Järelevalveasutus kontrollib pidevalt Šveitsis olemasolevate abikavade kokkusobivust siseturu nõuetekohase toimimisega vastavalt lõigetele 5, 6 ja 7.

5. Kui järelevalveasutus leiab, et olemasolev abikava ei sobi või enam ei sobi kokku siseturu nõuetekohase toimimisega, teavitab ta pädevaid asutusi kohustusest järgida käesolevat protokolli. Kui sellist abikava muudetakse või see lõpetatakse, teavitavad pädevad asutused sellest järelevalveasutust.

6. Kui järelevalveasutus leiab, et pädevate asutuste võetud meetmed on asjakohased, et tagada abikava kokkusobivus siseturu nõuetekohase toimimisega, avaldab ta need meetmed.

7. Olenemata käesoleva artikli lõikest 1, kui järelevalveasutus leiab, et abikava ei ole kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega, avaldab järelevalveasutus oma hinnangu ja vaidlustab abikava kohaldamise kõikidel erijuhtudel kooskõlas artikli 4 lõike 3 punkti b alapunktiga iii ja artikli 4 lõikega 5.

8. Kui olemasolevat abikava muudetakse nii, et see mõjutab abi kokkusobivust siseturu nõuetekohase toimimisega, käsitatakse abi käesoleva protokolli kohaldamisel uue abina ja seetõttu kohaldatakse selle suhtes artikli 4 lõike 3 punkti b.

ARTIKKEL 6

Läbipaistvus

1. Kokkuleppeosalised tagavad oma territooriumil antava abi läbipaistvuse. Liidu puhul põhineb läbipaistvus materiaal- ja menetlusõiguse normidel, mida kohaldatakse liidus kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluva riigiabi suhtes. Šveitsi puhul põhineb läbipaistvus materiaal- ja menetlusõiguse normidel, mis on samaväärsed nendega, mida kohaldatakse liidus kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluva riigiabi suhtes.

2. Iga kokkuleppeosaline tagab oma territooriumil ja kui käesolevas protokollis ei ole sätestatud teisiti, järgmise avaldamise:

a) antud abi;

b) järelevalveasutuste arvamused või otsused;

c) pädevate õigusasutuste otsused abi kokkusobivuse kohta siseturu nõuetekohase toimimisega ning

d) järelevalveasutuste kohaldatavad suunised ja teatised.

ARTIKKEL 7

Koostöö

1. Kokkuleppeosalised teevad koostööd ja vahetavad teavet riigiabi kohta vastavalt oma õigusaktidele ja olemasolevatele vahenditele.

2. Riigiabi materiaalõiguse normide ühetaoliseks rakendamiseks, kohaldamiseks ja tõlgendamiseks ning nende harmooniliseks arenguks:

a) teevad kokkuleppeosalised koostööd ja konsulteerivad teineteisega II lisa B jaos osutatud asjakohaste suuniste ja teatiste osas; ning

b) lepivad kokkuleppeosaliste järelevalveasutused kokku korrapärase teabevahetuse korra, sealhulgas selle, kuidas normide kohaldamine olemasolevat abi mõjutab.

ARTIKKEL 8

Konsultatsioonid

1. Kokkuleppeosalise taotlusel konsulteerivad kokkuleppeosalised teineteisega ühiskomitees käesoleva protokolli rakendamisega seotud küsimustes.

2. Kokkuleppeosalise oluliste huvidega seotud arengute korral, mis võivad mõjutada käesoleva protokolli toimimist, kohtub ühiskomitee kokkuleppeosalise taotluse korral 30 päeva jooksul alates taotluse esitamisest asjakohaselt kõrgel tasemel, et küsimust arutada.

ARTIKKEL 9

Õigusaktide integreerimine

1. Olenemata Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsioonilise protokolli (edaspidi „institutsioonidevaheline protokoll“) artiklist 5, tagavad Šveits ja liit, et artikli 3 lõigete 4 ja 6 ning artikli 4 lõigete 2 ja 3 kohaldamisel ning selleks, et tagada õiguskindlus ja õiguse ühtsus nendes siseturu valdkondades, milles Šveits kokkuleppe alusel osaleb, integreeritakse I lisa C ja D jaoga ning II lisa A jaoga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud liidu õigusaktid kokkuleppesse võimalikult kiiresti pärast nende vastuvõtmist.

2. Kui liit võtab I lisa C või D jaoga või II lisa A jaoga hõlmatud valdkonnas vastu õigusakti, teavitab ta sellest ühiskomitee kaudu võimalikult kiiresti Šveitsi. Ühe kokkuleppeosalise taotlusel korraldatakse ühiskomitees vastaval teemal arvamuste vahetus.

3. Ühiskomitee tegutseb kooskõlas lõikega 1 ja võtab võimalikult kiiresti vastu otsuse I lisa C või D jao või II lisa A jao muutmise ja vajalike kohanduste kohta.

4. Kui institutsioonidevahelise protokolli artiklist 6 ei tulene teisiti, jõustuvad ühiskomitee käesoleva artikli lõike 3 kohased otsused viivitamata, kuid mitte mingil juhul enne kuupäeva, mil liidu vastavat õigusakti hakatakse liidus kohaldama.

ARTIKKEL 10

Jõustumine

1. Kokkuleppeosalised ratifitseerivad või kiidavad käesoleva protokolli heaks oma menetluse kohaselt. Kokkuleppeosalised teatavad teineteisele käesoleva protokolli jõustumiseks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest.

2. Käesolev protokoll jõustub teise kuu esimesel päeval, mis järgneb viimasele teatele järgmiste kokkulepete kohta:

a) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

b) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;

c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;

e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;

f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe muutmise protokoll;

h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;

i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;

k) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;

l) ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides;

m) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta.

ARTIKKEL 11

Muutmine ja lõpetamine

1. Käesolevat protokolli võib kokkuleppeosaliste vastastikusel kokkuleppel igal ajal muuta.

2. Kui kokkulepe lõpetatakse kokkuleppe artikli 58 lõike 3 kohaselt, kaotab käesolev protokoll kehtivuse kokkuleppe artikli 58 lõikes 4 osutatud kuupäeval.

3. Kui kokkulepe kohaldamine lõppeb, säilivad õigused ja kohustused, mis üksikisikud ja ettevõtjad on kokkuleppe alusel omandanud juba enne kokkuleppe lõpetamise kuupäeva. Kokkuleppeosalised otsustavad vastastikusel kokkuleppel, milliseid meetmeid võtta õiguste suhtes, mille omandamine on käimas.

Koostatud (koht), (kuupäev) kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

(Allkirjakast, kõigis 24 ELi keeles: „Euroopa Liidu nimel“ ja „Šveitsi Konföderatsiooni nimel“)

I LISA

ERANDID JA SELGITUSED

A JAGU

SISETURU NÕUETEKOHASE TOIMIMISEGA KOOSKÕLAS OLEVAD MEETMED, NAGU ON OSUTATUD
ARTIKLI 3 LÕIKE 2 PUNKTIS D

Järgmised meetmed on kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega ja nende suhtes ei kohaldata artikli 4 lõike 3 punkti b:

[…].

B JAGU

ABILIIGID, MIDA VÕIB PIDADA
SISETURU NÕUETEKOHASE TOIMIMISEGA KOKKUSOBIVAKS, NAGU ON OSUTATUD
ARTIKLI 3 LÕIKE 3 PUNKTIS D

Siseturu nõuetekohase toimimisega kokkusobivaks võib pidada järgmisi abiliike:

[…].

C JAGU

ARTIKLI 3 LÕIKES 4 OSUTATUD GRUPIERANDID

Eeldatakse, et abi sobib kokku siseturu nõuetekohase toimimisega ja vabastatakse artikli 4 kohasest teatamiskohustusest, kui seda antakse vastavalt järgmistes sätetes esitatud sisulistele tingimustele:

1) komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks, I ja III peatükk (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1), viimati muudetud komisjoni 23. juuni 2023. aasta määrusega (EL) 2023/1315 (ELT L 167, 30.6.2023, lk 1);

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1370/2007, 23. oktoober 2007 (mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70) artikkel 9, (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1), viimati muudetud 14. detsember 2016. aasta määrusega (EL) 2016/2338 (ELT L 354, 23.12.2016, lk 22). Šveitsi puhul tuleb artiklit 9 tõlgendada kokkuleppe artikli 24a lõikes 5 osutatud tingimustel, välja arvatud kõnealuse määruse artiklid 5 ja 5a.

D JAGU

ARTIKLI 3 LÕIKES 6 OSUTATUD VÄHESE TÄHTSUSEGA ABI

Vähese tähtsusega abi vastavalt komisjoni 13. detsembri 2023. aasta määruse (EL) 2023/2831 (milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes) tähenduses (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023).

Abi puhul, mida antakse ettevõtjatele, kellele on antud ülesanne osutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, on vähese tähtsusega abi vastavalt komisjoni 12. detsembri 2023. aasta määruse (EL) 2023/2832) Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes) tähenduses (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023).

II LISA

EUROOPA LIIDUS KOHALDATAVAD ÜLDISED JA VALDKONDLIKUD ÕIGUSAKTID NAGU ON OSUTATUD ARTIKLI 4 LÕIKES 2

A JAGU

ÜLDISED JA VALDKONDLIKUD ÕIGUSAKTID

1) Käesoleva protokolli kohaldamisel ja vastavalt artikli 4 lõikele 2 kohaldab liit järgmisi õigusakte:

a) nõukogu määrus (EL) 2015/1589, 13. juuli 2015, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9);

b) komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589 (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1), viimati muudetud komisjoni 1. detsembri 2016. aasta määrusega (EÜ) 2016/2105 (ELT L 327, 2.12.2016, lk 19);

c) komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1), viimati muudetud komisjoni 23. juuni 2023. aasta määrusega (EL) 2023/1315 (ELT L 167, 30.6.2023, lk 1);

d) komisjoni määrus (EL) 2023/2831, 13. detsember 2023, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023);

e) komisjoni määrus (EL) 2023/2832, 13. detsember 2023, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023);

f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007, 23. oktoober 2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1), viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta määrusega (EL) 2016/2338 (ELT L 354, 23.12.2016, lk 22).

2) Käesoleva protokolli kohaldamisel ja vastavalt artikli 4 lõikele 3 loob Šveits riigiabi järelevalvesüsteemi, mis tagab igal ajal järelevalve ja jõustamise taseme, mis on samaväärne liidu kohaldatava tasemega, nagu on sätestatud artikli 4 lõikes 2 ja käesoleva jao punktis 1, ning haldab seda süsteemi.

B JAGU

EUROOPA KOMISJONI SUUNISED,
TEATISED JA OTSUSTUSPRAKTIKA

1) Käesoleva protokolli kohaldamisel ja vastavalt artikli 4 lõikele 3 võtavad Šveitsi järelevalveasutus ja Šveitsi pädevad õigusasutused nõuetekohaselt arvesse ja järgivad võimalikult suures ulatuses Euroopa Komisjoni jaoks siduvaid asjakohaseid suuniseid ja teatisi ning tema otsustuspraktikat, et tagada järelevalve ja jõustamise tase, mis on samaväärne liidu omaga.

2) Euroopa Komisjon teatab ühiskomiteele ja avaldab suunised ja teatised, mida ta peab kokkuleppe alusel asjakohaseks.

_____